

DA VINCI COLLEGE VESTIGING CITY COLLEGE LEIDEN

Examenreglement schooljaar 2023-2024 voor het derde leerjaar vmbo

bestaande uit:

- A. Algemeen deel
- B. Het schoolexamen
- C. Het schoolexamen in 3 vmbo
- D. Het centraal examen, de uitslag van het examen en overige bepalingen

A. Algemeen deel

ALGEMENE BEPALINGEN EXAMEN VMBO

art. A.1 Begripsbepalingen

In dit reglement wordt verstaan onder:

Instanties; wetten en regelingen

1. *CITO*: het Centraal Toetsinstituut te Arnhem;
2. *CvTE*: het College voor Toetsen en Examens, bedoeld in artikel 2 van de Wet College voor toetsen en examens;
3. *DUO*: de Dienst Uitvoering Onderwijs te Groningen;
4. *inspectie*: de inspectie, bedoeld in artikel 1 onderdeel b van de wet op het onderwijstoezicht;
5. *minister*: de minister dan wel de staatssecretaris belast met het voortgezet onderwijs;
6. *uitvoeringsbesluit*: het uitvoeringsbesluit WVO, behorend bij de wet;
7. *wet*: de wet voortgezet onderwijs 2020.

School; functionarissen; reglementen

8. *bevoegd gezag*: het college van bestuur van de Scholengroep Leonardo Da Vinci;
9. *directeur*: de directeur van het Da Vinci College vestiging Leonardo College / City College;
10. *examenregeling*: het examenreglement en het programma van toetsing en afsluiting gezamenlijk;
11. *examenreglement*: het examenreglement als bedoeld in artikel 2.60 van de wet;
12. *(examen)kandidaat*: iedere leerling van de school (m/v) die door het bevoegd gezag tot het eindexamen is toegelaten. Omwille van de leesbaarheid wordt in deze tekst slechts de mannelijke vorm gebruikt;
13. *programma van toetsing en afsluiting (P.T.A.)*: het programma van toetsing en afsluiting als bedoeld in artikel 2.60 van de wet;
14. *school*: het Da Vinci College voor atheneum, havo en vmbo, vestiging City College;
15. *schooldag*: elke dag van een schooljaar, met uitzondering van de zaterdagen, zondagen, feestdagen, vrije dagen, en dagen in vakanties;
16. *schoolleiding*: de directeur, de schoolleider, de teamleiders en de examensecretaris van het Da Vinci College vestiging City College.

Eindexamen

17. *CSPE*: centraal schriftelijke en praktisch examen in een profielvak;
18. *digitale examinering*: het voorbereiden, afnemen en afwickelen van het centraal examen in één of meer vakken met gebruikmaking van de daartoe door het College voor Toetsen en Examens beschikbaar gestelde programmatuur;
19. *eindexamen*: examen ten minste in het geheel van de voorgeschreven vakken, als vermeld in het uitvoeringsbesluit;
20. *examencommissie*: de door het bevoegd gezag ingestelde commissie als bedoeld in artikel 2.60d van de wet;
21. *examensecretaris*: de secretaris van het eindexamen als bedoeld in artikel 2.51a van de wet;
22. *examenstof*: de aan de examenkandidaat te stellen eisen;
23. *examenprogramma*: het examenprogramma als bedoeld in artikel 2.54 van de wet;
24. *examinator*: de leraar, directeur, schoolleider of externe deskundige die conform artikel 2,51 van de wet door het bevoegd gezag is belast met het afnemen van het examen in een vak;
25. *gecommitteerde*: een gecommitteerde als bedoeld in artikel 2.56.6 van de wet;
26. *herkansing*: het opnieuw deelnemen aan een eerder afgelegde toets van het schoolexamen of het centraal examen;

27. *inhalen*: het alsnog maken van een eerder gemiste toets van het schoolexamen of het centraal examen;
28. *regeling beoordelingsnormen*: regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen VO;
29. *staatsexamen*: een door het CvTE georganiseerde staatsexamen als bedoeld in artikel 2.72 van de wet;
30. *toets*: een toets met schriftelijke of mondelinge vragen en opdrachten, een praktische toets, een handelingsdeel, of een combinatie hiervan;
31. *tweede examiner*: een door het bevoegd gezag benoemde tweede corrector voor het centraal praktisch examen vmbo als bedoeld in artikel 1.2 van de regeling beoordelingsnormen;
32. *toezichthouder*: een door de directeur aangewezen personeelslid of externe deskundige die toezicht houdt op het afleggen van de toets.

Examen; vakken en profielen

33. *algemeen vak*: vak, niet zijnde een profielvak of een beroepsgericht keuzevak;
34. *beroepsgericht keuzevak*: keuzevak als bedoeld in artikel 2.29 van het uitvoeringsbesluit;
35. *extra vak*: een vak in aanvulling op de vakken die een eindexamen vormen, welk vak wordt afgesloten met een examen;
36. *moderne vreemde talen*: de vakken Duits en Engels;
37. *profiel*: profiel als bedoeld in artikel 2.24,1 van de wet;
38. *profielvak*: vak als bedoeld in artikel 2.21.1 en artikel 2.25.1 van het uitvoeringsbesluit;
39. *profielwerkstuk*: het profielwerkstuk als bedoeld in artikel 2.53.3 van de wet;
40. *talen*: de vakken Nederlands, Engels en Duits;
41. *vakken*: vakken als bedoeld uitvoeringsbesluit.

Schoolsoorten en leerwegen

42. *basisberoepsgerichte leerweg*: de basisberoepsgerichte leerweg als bedoeld in artikel 2.22 van de wet;
43. *gemengde leerweg*: de gemengde leerweg als bedoeld in artikel 2.22 van de wet
44. *cohort*: een groep kandidaten die zonder vertraging de leerjaren 3 en 4 vmbo doorloopt;
45. *kaderberoepsgerichte leerweg*: de kaderberoepsgerichte leerweg als bedoeld in artikel 2.22 van de wet;
46. *leerjaar*: een onderwijskundig samenhangend onderdeel van het voortgezet onderwijs met een programma van een schooljaar, aangeduid met een getal (1,2,3,4) en de leerweg;
47. *mavo*: het middelbaar algemeen voortgezet onderwijs als bedoeld in artikel 2.6 van de wet;
48. *schooljaar*: het tijdvak dat begint op 1 augustus van enig kalenderjaar en eindigt op 31 juli daaropvolgend;
49. *schoolsoort*: de theoretische leerweg, gemengde leerweg, kaderberoepsgerichte leerweg of basisberoepsgerichte leerweg van het vmbo;
50. *theoretische leerweg*: de theoretische leerweg van het vmbo als bedoeld in artikel 2.22 van de wet;
51. *vmbo*: het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs als bedoeld in artikel 2.22 van de wet;
52. *vavo*: een opleiding voor voortgezet algemeen volwassenenonderwijs als bedoeld in artikel 7.3.1, eerste lid, onderdeel a. van de wet educatie en beroepsonderwijs.

Loopbaanoriëntatie en -ontwikkeling

53. *loopbaanoriëntatie en -ontwikkeling*: het programma als door de minister omschreven in bijlage 3 van de Regeling examenprogramma's voortgezet onderwijs.

art. A.2 Examenreglement en Programma van Toetsing en Afsluiting

1. Dit Examenreglement en Programma van Toetsing en Afsluiting voor het Da Vinci College vestiging City College zijn conform de procedures genoemd in artikel 2.60 resp. 2.60b van de wet door het bevoegd gezag vastgesteld.
Deze examenregeling is geldig voor de duur van het schooljaar en voor de kandidaten als vermeld in de aanhef.
Het bevoegd gezag zendt deze examenregeling voor 1 oktober aan de kandidaten en de inspectie.
2. Bij het examenreglement behoren voor de betreffende leerjaren de in art. B.9.1.a, B.9.4.a, E.4.3, E.4.7, E.4.8 en E.6.5 genoemde handleidingen, protocollen en reglementen.
3. a. Een kandidaat die een leerjaar doubleert maakt met ingang van het herhalingsjaar deel uit van het volgende cohort. Voor hem gelden vanaf dat moment het Examenreglement en het Programma van Toetsing en Afsluiting van dat nieuwe cohort.
b. Bij het doubleren in 4 vmbo blijven de resultaten behouden van schoolexamenonderdelen die de kandidaat in 3 vmbo heeft afgelegd.
In geval voor een vak het Programma van Toetsing en Afsluiting van 3 vmbo voor het nieuwe cohort in samenstelling of berekening van het eindcijfer afwijkt van dat voor het cohort waartoe de kandidaat in de eerste maal in 4 vmbo behoorde, wordt door de directeur bepaald wat voor deze kandidaat het totale Programma van Toetsing en Afsluiting voor dit vak is.
4. a. Wanneer een kandidaat op een later moment vanuit een andere opleiding of schoolsoort instroomt in een cohort, bepaalt de directeur indien noodzakelijk op welk wijze de kandidaat het gemiste deel van het schoolexamen inhaalt.
b. Wanneer een kandidaat op een later moment vanuit dezelfde schoolsoort op een andere school instroomt in een cohort, bepaalt de directeur het Programma van Toetsing en Afsluiting voor deze kandidaat.
Hierbij worden de resultaten overgenomen van de afgesloten vakken en onderdelen zoals vermeld op de voorlopige cijferlijst die de eerdere school aan de kandidaat heeft verstrekt. Voor de andere op de eerdere school afgelegde toetsen van het schoolexamen bepaalt de directeur in hoeverre deze qua inhoud en weging passen binnen het Programma van Toetsing en Afsluiting van het betreffende cohort. Het uiteindelijke Programma van Toetsing en Afsluiting voor deze kandidaat is zodanig, dat de kandidaat aan alle eisen van het schoolexamen voldoet.
5. Wanneer een kandidaat bezwaar wil maken tegen enige maatregel of handeling die hij strijdig acht met de examenregeling, doet hij hiervan binnen vijf schooldagen schriftelijk melding bij de directeur. De directeur doet onderzoek en beslist binnen tien schooldagen. In bijzondere gevallen kan deze termijn met nog eens tien schooldagen worden verlengd. De directeur deelt zijn beslissing schriftelijk mee aan de kandidaat. Tegen deze beslissing is geen verder beroep mogelijk.
6. a. Het bevoegd gezag kan het programma van toetsing en afsluiting na 1 oktober slechts wijzigen:
  - in het geval van een bijzonder onvoorziene omstandigheid die leidt tot praktische onuitvoerbaarheid van het programma van toetsing en afsluiting; of
  - ter verbetering van een kennelijke onjuistheid of kennelijke onvolledigheid in het programma van toetsing en afsluiting.b. De examencommissie wordt vooraf in de gelegenheid gesteld om te adviseren over een wijziging als bedoeld in het lid 6.a.
c. Het bevoegd gezag kan bij de vaststelling van een wijziging van het programma van toetsing en afsluiting slechts afwijken van het advies van de examencommissie:
  - na overleg met de examencommissie; en
  - indien het bevoegd gezag de afwijking schriftelijk heeft gemotiveerd.d. Het bevoegd gezag legt de voorgestelde wijziging ter instemming voor aan de medezeggenschapsraad, en zendt dit na vaststelling zo spoedig mogelijk aan de kandidaten en de inspectie.

art. A.3   **Beslissingen van de directeur**

1. In alle gevallen waarin het Examenreglement of het Programma van Toetsing en Afsluiting niet voorziet, beslist de directeur.
2. a. Wanneer een kandidaat van mening is dat een beslissing van de directeur, anders dan genoemd in art. A.2.5, A.7 en B.5, hem ten onrechte of onevenredig benadeelt, kan hij binnen vijf schooldagen nadat deze beslissing hem ter kennis is gebracht, hiertegen bezwaar aantekenen bij de directeur. Hij doet dit schriftelijk met opgave van redenen. De directeur doet onderzoek, en beslist er binnen tien schooldagen over. Hij deelt deze beslissing schriftelijk aan de kandidaat mee.
Indien de kandidaat het niet eens is met deze laatste beslissing, dan kan hij volgens lid 2.b. hiertegen beroep aantekenen.
- b. Een kandidaat kan tegen een beslissing van de directeur op zijn bezwaar als vermeld in lid 2.a. in beroep gaan bij de Commissie van Beroep voor Eindexamens, als vermeld in art. A.12. Hij doet dit schriftelijk binnen vijf schooldagen nadat deze beslissing hem ter kennis is gebracht. De commissie doet onderzoek, en doet binnen tien schooldagen uitspraak. In bijzondere gevallen kan deze termijn met nog eens tien schooldagen worden verlengd. Deze uitspraak wordt schriftelijk aan de kandidaat en de directeur meegedeeld. Tegen deze uitspraak is geen verder beroep mogelijk.

art. A.4   **Toelating tot het eindexamen**

Het bevoegd gezag geeft de leerlingen van de school de gelegenheid om het onderwijs in de leerweg waarvoor ze zijn ingeschreven af te sluiten met een eindexamen op de school.

art. A.5   **Afnemen en organiseren eindexamen**

1. De directeur en de examinatoren nemen het eindexamen af, onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.
Het bevoegd gezag kan een of meer deskundigen aanwijzen die het eindexamen ook afnemen, onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.
2. De directeur wijst een of meer van de personeelsleden van de school aan tot examensecretaris van het eindexamen.
3. De directeur en de examensecretaris verrichten gezamenlijk de taken bedoeld in art. D.4.2, E.9.2.b., E.12, E.15.6 en E.18.5.
4. De examensecretaris heeft de taak om de directeur te ondersteunen bij:
  - a. het organiseren en afnemen van het eindexamen;
  - b. de uitvoering van het examenreglement;
  - c. de uitvoering van het programma van toetsing en afsluiting;
  - d. de verstrekking van de beoordeling van de schoolexamens bedoeld in art. D.4.
5. De directeur stelt een taakomschrijving voor de examensecretaris vast waarin in ieder geval de taken bedoeld in het derde en vierde lid worden opgenomen.
6. De directeur verstrekt de taakomschrijving aan het bevoegd gezag, aan de examensecretaris en aan de examencommissie.
7. De directeur draagt er zorg voor dat het deskundig functioneren van de examensecretaris is gewaarborgd.

art. A.6   **Indeling eindexamen vmbo**

1. Het eindexamen bestaat voor de vakken maatschappijleer, kunstvakken inclusief ckv, lichamelijke opvoeding, lichamelijke opvoeding 2, en de beroepsgerichte keuzevakken alleen uit een schoolexamen (SE).
Voor alle andere vakken bestaat het examen uit een schoolexamen (SE) en een centraal examen (CE). Voor de algemene vakken is het CE een centraal schriftelijk examen (CSE); voor de profielvakken is het CE een centraal schriftelijk en praktisch examen (CSPE).
2. Het schoolexamen bestaat uit een examendossier en wordt door school afgenomen in de loop van de leerjaren 3 en 4.
3. a. Het schoolexamen van alle leerwegen omvat mede het onderdeel loopbaanoriëntatie en –ontwikkeling.

- b. Het schoolexamen van de theoretische en de gemengde leerweg omvat mede een profielwerkstuk.
- 4. Het centraal examen wordt afgenomen in het vierde leerjaar.
- 5. Het schoolexamen wordt afgesloten voor de aanvang van het eerste tijdvak van centraal examen.

art. A.7 Onregelmatigheden (wet artikel 2.61 en 2.63, uitvoeringsbesluit artikel 3.58 en 3.59)

1. Indien een kandidaat zich ten aanzien van enig deel van het eindexamen dan wel ten aanzien van een aanspraak op vrijstelling aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, dan wel zonder geldige reden afwezig is, kan de directeur maatregelen nemen.
2. De maatregelen, bedoeld in het eerste lid, die de directeur jegens een examenkandidaat kan nemen, zijn:
  - a. het toekennen van het cijfer 1 voor een toets van het schoolexamen of het centraal examen,
  - b. het ontzeggen van de deelname of de verdere deelname aan een of meer toetsen van het schoolexamen of het centraal examen,
  - c. het ongeldig verklaren van een of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het schoolexamen of het centraal examen,
  - d. het bepalen dat het diploma en de cijferlijst alleen kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de directeur aan te wijzen onderdelen.
3. De maatregelen, bedoeld in het tweede lid, kunnen afhankelijk van de aard van de onregelmatigheid afzonderlijk of in combinatie met elkaar genomen worden.
4. Indien een hernieuwd examen bedoeld in het tweede lid onderdeel d, betrekking heeft op een of meer onderdelen van het centraal examen, legt de kandidaat dat examen af in een volgend tijdvak van het centraal examen.
5. Alvorens een beslissing als bedoeld in het tweede lid wordt genomen, hoort de directeur de examenkandidaat. De kandidaat kan zich door een door hem aan te wijzen meerderjarige laten bijstaan.
De directeur zendt de beslissing aan de examenkandidaat en zijn wettelijke vertegenwoordigers, en in afschrift aan de inspectie. Hij wijst hierbij tevens op het bepaalde in het zesde lid.
De schriftelijke mededeling wordt tegelijkertijd in afschrift toegezonden aan de ouders, voogden of verzorgers van de kandidaat, indien deze minderjarig is, alsmede aan de inspectie.
6. Beroep
Een examenkandidaat of diens wettelijke vertegenwoordiger kan tegen een besluit van de directeur als bedoeld in het eerste lid schriftelijk administratief beroep instellen bij de Commissie van Beroep voor Eindexamens als vermeld in art. A.12.
De termijn voor het indienen van het verzoekschrift is vijf dagen, met ingang van de dag na die waarop de beslissing aan de leerling is uitgereikt of toegezonden.
De commissie stelt een onderzoek in en beslist binnen twee weken na ontvangst van het beroepsschrift. Zij kan de beslissing voor ten hoogste twee weken verdagen.
De commissie stelt bij haar beslissing op een bezwaarschrift als hier bedoeld zo nodig vast op welke wijze de examenkandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het eindexamen geheel of gedeeltelijk af te leggen onverminderd het bepaalde in lid 4.
De commissie zendt haar beslissing aan de examenkandidaat en zijn wettelijke vertegenwoordigers, en in afschrift aan de directeur en aan de inspectie.

art. A.8 Toelichting onregelmatigheden

Onregelmatigheden als bedoeld in art. A.7 is een ruim begrip. Er vallen uiteraard alle vormen van bewuste fraude en bedrog onder, maar in feite betreft het alle gedragingen die niet volgens de regels en voorschriften zijn. Het gaat hierbij om alle examenonderdelen, dus zowel alle schoolexamentoetsen als toetsen van het centraal examen.

Enkele voorbeelden van onregelmatigheden zijn:

- het meewerken aan fraude van een andere kandidaat;
- het afkijken of gelegenheid geven tot afkijken;
- het tijdens het examen overleggen met een andere kandidaat;

- het meenemen van niet toegestane hulpmiddelen (zoals bijv. een mobiele telefoon (*));
- het meenemen van een wel toegestaan hulpmiddel met eigen aantekeningen (*);
- het krijgen of geven van aanwijzingen bij toiletbezoek tijdens de zitting;
- het niet opvolgen van instructies van een toezichthouder;
- het verstoren van de examenzitting;
- het niet inleveren van (delen van) het examenwerk en beweren het wel ingeleverd te hebben;
- het werk van een ander inleveren;
- het digitaal of op andere wijze verspreiden van examenmateriaal voordat dat is toegestaan
- het te laat komen bij een toets;
- het niet komen bij een toets;
- het niet naar waarheid invullen van een vereist logboek.

(*) Let wel: het meenemen van niet toegestane hulpmiddelen is al een onregelmatigheid, ongeacht of er daadwerkelijk gebruik van gemaakt is.

N.B.: Deze opsomming is niet uitputtend. Dat betekent dat er onregelmatigheden kunnen voorkomen die hier niet worden genoemd.

art. A.9 Gang van zaken bij onregelmatigheden

Wanneer een verantwoordelijk medewerker (toezichthouder, examinator, examensecretaris, lid van de schoolleiding, of een om een andere reden bij een examenonderdeel betrokken of aanwezige medewerker) tijdens of na afloop van een examenonderdeel constateert of vermoedt dat er sprake is van een onregelmatigheid, wordt de volgende gang van zaken gevolgd.

1. Bij een schriftelijke examentoets.

Indien een toezichthouder bij een schriftelijke examentoets waarneemt of het vermoeden heeft dat een kandidaat zich schuldig maakt aan een onregelmatigheid, neemt hij onmiddellijk contact op met de verantwoordelijke schoolleider of de examensecretaris. Deze laatste onderzoekt en beoordeelt ter plaatse de waarneming of het vermoeden van de toezichthouder, en handelt indien van toepassing conform het volgende protocol:

- a. Hij stelt de betreffende kandidaat onmiddellijk van de constatering in kennis.
- b. De kandidaat wordt - als het enigszins mogelijk is - in staat gesteld om het werk af te maken. Dit om beroepsprocedures niet in de weg te staan.
- c. De kandidaat krijgt een nieuw antwoordblad.
- d. Op het oorspronkelijke blad wordt een melding van onregelmatigheid aangetekend. Om te voorkomen dat de kandidaat iets kan uitwissen, wordt dit blad vervolgens ingenomen.
- e. De toezichthouder maakt van het gebeurde melding op het proces-verbaal.
- f. Direct na afloop van het examen stellen de toezichthouder en de schoolleider/examensecretaris de directeur van het voorval schriftelijk in kennis. De directeur stelt een onderzoek in, waarbij de verschillende betrokkenen worden gehoord.
- g. Nadat het onderzoek is afgesloten, neemt de directeur conform art. A.7 een beslissing betreffende een daadwerkelijke onregelmatigheid.

2. Bij een ander examenonderdeel.

Wanneer een examinator, toezichthouder of om andere reden aanwezige medewerker tijdens een ander examenonderdeel dan een schriftelijke toets, vermoedt of waarneemt dat een kandidaat zich schuldig maakt aan een onregelmatigheid, meldt hij dit zo snel als mogelijk, maar uiterlijk direct na afloop van dit onderdeel, bij de directeur. De directeur stelt een onderzoek in, waarbij de verschillende betrokkenen worden gehoord. Nadat het onderzoek is afgesloten, neemt de directeur conform art. A.7 een beslissing betreffende een daadwerkelijke onregelmatigheid.

3. Na afloop van een examenonderdeel.

Wanneer een verantwoordelijk medewerker na afloop van een toets een onregelmatigheid vermoedt of constateert, meldt hij dit onmiddellijk bij de directeur. De directeur stelt een onderzoek in, en beslist al naar gelang zijn bevindingen.

art. A.10 Afwijking wijze van examineren (uitvoeringsbesluit artikel 3.54 en 3.55)

1. De directeur kan toestaan dat een examenkandidaat op grond van zijn handicap of ziekte het eindexamen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die examenkandidaat.
De directeur bepaalt de wijze waarop het eindexamen door de eindexamenkandidaat vanwege zijn handicap of ziekte wordt afgelegd, met dien verstande dat aan de overige bepalingen van het uitvoeringsbesluit wordt voldaan.
2. Tenzij sprake is van een objectief waarneembare lichamelijke handicap of ziekte, geldt voor de aangepaste wijze van examineren bedoeld in het eerste lid dat:
  - a. er een deskundigenverklaring is die door een ter zake deskundige psycholoog, orthopedagoog, neuroloog of psychiater is opgesteld;
  - b. de aanpassing voor zover betrekking hebbend op het centraal examen in elk geval kan bestaan uit een verlenging van de duur van de toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten; en
  - c. een andere aanpassing kan worden toegestaan voor zover daartoe in de onder a. genoemde deskundigenverklaring over betrokkene een voorstel wordt gedaan of indien de aanpassing aantoonbaar aansluit bij de begeleidingsadviezen, vermeld in die deskundigenverklaring.De directeur doet van de wijze waarop het examen wordt afgelegd zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspectie.
3. Het bevoegd gezag kan toestaan dat voor een examenkandidaat op grond van onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal wordt afgeweken van het uitvoeringsbesluit, indien deze examenkandidaat met inbegrip van het schooljaar waarin hij eindexamen aflegt, ten hoogste zes jaren onderwijs in Nederland heeft gevolgd en het Nederlands niet de moedertaal is. Deze afwijking kan betrekking hebben op:
  - a. het vak Nederlandse taal en literatuur;
  - b. het vak Nederlandse taal;
  - c. enig ander vak waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is.
4. De in het derde lid bedoelde afwijking bestaat voor zover betrekking hebbend op het centraal examen uit een verlenging van de duur van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten en het verlenen van toestemming tot het gebruik van een verklarend woordenboek der Nederlandse taal.
5. De directeur doet van elke afwijking op grond van het derde lid mededeling aan de inspectie.
6. a. Voor kandidaten voor wie voor een vak een verlenging van de duur van de toets van het centraal examen van 30 minuten geldt als vermeld in lid 2.b of lid 4, geldt voor datzelfde vak een verlenging van de schriftelijke toetsen van het schoolexamen, te weten: 10 minuten bij een toets van 50 minuten, en 20 minuten bij een toets van 100 minuten.
b. Voor kandidaten voor wie op grond van lid 4 voor een vak het gebruik van een verklarend woordenboek van de Nederlandse taal is toegestaan, geldt hetzelfde voor de schriftelijke toetsen van het schoolexamen, tenzij bij de betreffende toets in het P.T.A. is aangegeven dat dit tegenstrijdig is met de aard van de toets.
7. Tenzij de handicap later in het schooljaar ontstaat of wordt gediagnosticeerd, kan een aanpassing in de wijze van examineren als bedoeld in lid 1 en 2 van dit artikel alleen plaatsvinden als er al eerder tijdens het onderwijsproces gelijksoortige maatregelen zijn getroffen.

art. A.11 Examencommissie

1. Het bevoegd gezag
  - a. stelt een examencommissie in ten behoeve van de borging van de kwaliteit van de schoolexaminering,
  - b. benoemt de leden van de examencommissie; en
  - c. draagt zorg voor het onafhankelijk en deskundig functioneren van de examencommissie.
2. De examencommissie heeft een oneven aantal leden en ten minste drie leden.
3. Niet kunnen worden benoemd tot lid van de examencommissie:
  - a. leden van het bevoegd gezag;
  - b. de directeur van de school;

- c. leden van de medezeggenschapsraad of de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad van de school;
  - d. leerlingen van de school en hun wettelijk vertegenwoordigers.
4. Bij de benoeming van de leden van de examencommissie draagt het bevoegd gezag er zorg voor dat de examencommissie deskundig is op het gebied van:
    - a. de schoolsoorten van het vmbo;
    - b. de regelgeving over examinering in het voortgezet onderwijs, en speciaal in deze schoolsoorten; en
    - c. de kwaliteit van de examinering.
  5. Alvorens tot benoeming van een lid over te gaan, hoort het bevoegd gezag de overige leden van de examencommissie.
  6. Voor het Da Vinci College vestiging City College bestaat de examencommissie uit
    - M. van Driel teamleider (advies)
    - P. Kerkemeijer, teamleider
    - C. van Breda, examensecretaris
    - L. Bal, administratie
  7. De examencommissie heeft voor de borging van de kwaliteit van de schoolexaminering de volgende taken en bevoegdheden:
    - a. het opstellen van een voorstel voor een examenreglement voor het bevoegd gezag;
    - b. het jaarlijks opstellen van een voorstel voor een programma van toetsing en afsluiting voor het bevoegd gezag;
    - c. het borgen van het afsluitend karakter en de kwaliteit van het schoolexamen;
    - d. het vaststellen van richtlijnen en aanwijzingen om te komen tot een beoordeling van het schoolexamen; en
    - e. overige door het bevoegd gezag aan de commissie opgedragen taken en bevoegdheden.
  8. De examencommissie stelt regels vast over haar werkwijze.
  9. De examencommissie stelt jaarlijks een verslag op van haar werkzaamheden.
  10. De examencommissie evalueert jaarlijks de kwaliteit van de schoolexaminering en stelt een advies op aan het bevoegd gezag en de directeur over noodzakelijke en wenselijke verbeteringen.
  11. De examencommissie verstrekt de regels over haar werkwijze, het verslag, de evaluatie en het advies bedoeld in het achtste tot en met het tiende lid, aan het bevoegd gezag, aan de directeur en aan de examensecretaris van de school.

art. A.12 Commissie van Beroep voor de Eindexamens

1. Het bevoegd gezag stelt een Commissie van Beroep voor de Eindexamens in. De directeur heeft geen zitting in deze commissie.
2. Voor het Da Vinci College vestiging City College bestaat deze commissie uit drie leden: een examensecretaris en een conrector/adjunct-directeur van de twee andere scholen van het bevoegd gezag, en de bestuurssecretaris.
3. Bij deze Commissie van Beroep kan beroep worden aangetekend tegen een beslissing van de directeur als beschreven in art. A.3.2.b en art. A.7.6.
4. Een beroep als bedoeld in het derde lid moet ingediend worden bij: Commissie van Beroep inzake Examens van de scholengroep Leonardo da Vinci, postbus 9032, 2300PA te Leiden.

art. A.13 Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

Voor alle gegevens die een rol spelen in het eindexamen geldt de Algemene Verordening Gegevensbescherming. Het betreft hier zowel de persoonsgegevens van de kandidaat, als ook de door hem gegevens antwoorden bij de afgelegde toetsen, de hierbij door de examinatoren gemaakte opmerkingen, de behaalde resultaten, en de uitslag van het examen.

INHOUD VAN HET EINDEXAMEN VMBO

art. A.14 Examenprogramma

1. Basisberoepsgerichte en Kaderberoepsgerichte leerweg

Het eindexamen van de basisberoepsgerichte en kaderberoepsgerichte leerweg omvat in elk geval:

- a. de vijf vakken van het gemeenschappelijk deel van elk profiel:
  - Nederlandse taal;
  - Engelse taal;
  - maatschappijleer;
  - lichamelijke opvoeding;
  - kunstvakken inclusief ckv;
- b. twee algemene vakken die behoren tot het profieldeel van het betreffende profiel:
  - Mobiliteit en Transport: wiskunde en natuur- en scheikunde I;
  - Zorg en Welzijn: biologie en wiskunde;
  - Media Vormgeving en ICT: wiskunde en natuur- en scheikunde I;
  - Dienstverlening en Producten: twee van de vakken: wiskunde, biologie, natuur- en scheikunde 1
- c. het beroepsgerichte programma, bestaande uit:
  - in het profieldeel: het profielvak behorend bij het betreffende profiel, en
  - in het vrije deel vier beroepsgerichte keuzevakken, te kiezen uit de vakken vermeld in art. B.15.
- d. het onderdeel loopbaanoriëntatie en –ontwikkeling;

2. Theoretische leerweg

Het eindexamen van de theoretische leerweg omvat in elk geval:

- a. de vijf vakken van het gemeenschappelijk deel van elk profiel:
  - Nederlandse taal;
  - Engelse taal;
  - maatschappijleer;
  - lichamelijke opvoeding;
  - kunstvakken inclusief ckv;
- b. twee vakken die behoren tot het profieldeel van het betreffende profiel:
  - techniek: wiskunde en natuur- en scheikunde I;
  - zorg en welzijn: biologie, en één van de vakken: wiskunde, geschiedenis en staatsinrichting;
  - groen: wiskunde en, één van de volgende vakken: biologie, natuur- en scheikunde I;
- c. het profielwerkstuk, dat betrekking heeft op een thema uit een profiel waarin de leerling onderwijs volgt;
- d. het onderdeel loopbaanoriëntatie en –ontwikkeling;

3. De minister stelt voor elke schoolsoort en leerweg voor de vakken die onderdeel zijn van het eindexamen per vak of groep van vakken een examenprogramma vast.

Het examenprogramma bevat in elk geval:

- a. een omschrijving van de examenstof van ieder eindexamenvak, en
- b. de verdeling van de examenstof over het schoolexamen en het centraal examen, indien in een vak zowel het schoolexamen als het centraal examen wordt afgenomen.

De examenprogramma's zijn gepubliceerd op www.eindexamen.nl. Voor de beroepsgerichte keuzevakken is dit www.platformsvmbo.nl/keuzevakken/examenprogrammas.

Voor het in schoolexamen rekenen stelt de minister een referentieniveau vast. Zie het Besluit referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen op overheid.nl.

4. De kandidaten kiezen, met inachtneming van het uitvoeringsbesluit in welke vakken zij examen willen afleggen, voor zover het bevoegd gezag deze vakken in het aanbod heeft opgenomen.
5. Het vrije deel van elk profiel van elke leerweg kan naast de hierboven genoemde vakken door het bevoegd gezag vast te stellen vakken en programmaonderdelen omvatten.
6. De kandidaten kunnen, voor zover het bevoegd gezag hun dat toestaat, in een of meer extra vakken examen afleggen. Bij de basis- en kaderberoepsgerichte leerweg kan het hierbij ook

gaan om een vak dat deel uitmaakt van het eindexamen van de theoretische leerweg. Bij de theoretische leerweg kan het ook gaan om een beroepsgericht programma of onderdelen hiervan, zoals dat geldt voor de gemengde leerweg. Een vak dat inhoudelijk overeenkomt met een vak waarin de kandidaat al examen aflegt kan niet als extra vak genomen worden.

art. A.15   Vrijstellingen en ontheffingen

1. Het bevoegd gezag kan een kandidaat ontheffing verlenen van het volgen van onderwijs in het vak lichamelijke opvoeding indien de kandidaat vanwege zijn lichamelijke gesteldheid niet in staat is dit onderwijs te volgen. Het bevoegd gezag stelt de inspectie kennis van een verleende ontheffing en vermeldt daarbij de gronden waarop het berust.
In een dergelijk geval is de kandidaat ook vrijgesteld van het afleggen van het examen voor het vak lichamelijke opvoeding.
2. a. Een kandidaat voor het examen vmbo kaderberoepsgerichte leerweg, die in het bezit is van het diploma vmbo in de basisberoepsgerichte leerweg, en die in plaats van een vak behorend bij het eindexamen van die leerweg, of als extra vak, examen heeft afgelegd in een overeenkomstig vak voor de kaderberoepsgerichte leerweg, de theoretische leerweg of de gemengde leerweg, is vrijgesteld van het volgen van onderwijs en het afleggen van het examen in dit vak.
Bij deze vrijstellingen gelden de eerder behaalde cijfers als cijfer voor het examen vmbo kaderberoepsgerichte leerweg.
- b. Een kandidaat voor het examen vmbo theoretische of gemengde leerweg, die in het bezit is van het diploma vmbo in de kaderberoepsgerichte of basisberoepsgerichte leerweg, en die in plaats van een vak behorend bij het eindexamen van die leerweg, of als extra vak, examen heeft afgelegd in een overeenkomstig vak voor de theoretische of gemengde leerweg, is vrijgesteld van het volgen van onderwijs en het afleggen van het examen in dit vak.
Bij deze vrijstellingen gelden de eerder behaalde cijfers als cijfer voor het examen vmbo theoretische leerweg.

OVERIGE BEPALINGEN

art. A.16   Herprofileren

1. Het bevoegd gezag kan een leerling die het diploma van de basisberoepsgerichte leerweg heeft behaald, toestaan het daaropvolgende schooljaar het onderwijs te volgen in het vierde leerjaar van de kaderberoepsgerichte leerweg en het examen in deze leerweg af te leggen.
Deze kandidaat worden in het tweede jaar aangeduid als herprofileerder, die het examen aflegt op een hoger niveau.
2. Op grond van art.A.15.2 is een herprofileerder voor het examen vrijgesteld van de vakken die hij bij het eerdere examen al op het betreffende hogere niveau heeft afgelegd.
3. a. Voor alle andere vakken geldt voor herprofileerders het P.T.A. van het cohort waartoe zij in het vierde leerjaar van het hogere niveau behoren.
- b. De schoolexamentoetsen en de centrale examens die in het betreffende cohort in het vierde leerjaar op het hogere niveau worden afgenomen, moet de herprofileerder gewoon afleggen. Alle schoolexamentoetsen en de centrale examens die de kandidaat op het eerdere niveau in het vierde leerjaar heeft afgelegd, vervallen.
- c. De resultaten van de schoolexamentoetsen die de herprofileerder in het eerdere cohort in het derde leerjaar ook op het hogere niveau heeft afgelegd of die ook op dat niveau zijn beoordeeld, worden, voor zover zij onderdeel zijn van het P.T.A van het hogere niveau, geheel of gedeeltelijk overgenomen in het examendossier op het hogere niveau van het examendossier van de herprofileerder.
Dit kan ook voor toetsen of onderdelen daarvan die alsnog op het hogere niveau herbeoordeeld kunnen worden. (N.B.: het gaat daarbij om een inhoudelijke herbeoordeling; een omrekening is niet toegestaan!).
Alle toetsen of delen ervan waarvoor dat niet mogelijk is, moet de kandidaat inhalen. Onderdelen kunnen hierbij eventueel gecombineerd worden. Alle toetsen uit de derde klas tezamen hebben voor deze kandidaat de weging in het cijfer voor het schoolexamen die geldt voor het P.T.A. van het hogere niveau.

- d. Voor het schoolexamen rekenen geldt het gestelde in art. A.18.1.b.

art. A.17 Vakken op een hoger niveau

1. a. Op grond van artikel 3.5.2 van het uitvoeringsbesluit kan het bevoegd gezag een kandidaat voor vmbo basisberoepsgerichte leerweg in de gelegenheid stellen in plaats van een of meer vakken die deel uitmaken van het eindexamen vmbo basisberoepsgerichte leerweg, het eindexamen af te leggen in het overeenkomstige vak van de kaderberoepsgerichte of theoretische leerweg.
b. Op grond van artikel 3.6.2 van het uitvoeringsbesluit kan het bevoegd gezag een kandidaat voor vmbo kaderberoepsgerichte leerweg in de gelegenheid stellen in plaats van een of meer vakken die deel uitmaken van het eindexamen vmbo kaderberoepsgerichte leerweg, het eindexamen af te leggen in het overeenkomstige vak van de theoretische leerweg.
c. De in a. en b. beschreven situatie wordt aangeduid als 'het examen voor deze vakken afleggen op een hoger niveau'.
2. Een kandidaat voor vmbo legt voor tenminste één van de voorgeschreven vakken het eindexamen af voor de leerweg waarin hij is ingeschreven.
3. Een kandidaat op wie lid 1. van toepassing is, legt het centraal examen op het hogere niveau voor de betreffende vakken in hetzelfde schooljaar af als waarin hij voor de andere vakken het centraal examen aflegt.
4. Uitslag.
Voor het eindexamen geldt de uitslagregeling van het eindexamen vmbo als vermeld in art. E.10. Hierbij nemen de resultaten van de betreffende vakken op het hogere niveau zonder meer de plaats in van die van de vervangen vakken. Hetzelfde geldt voor de regeling voor het *judicium cum laude* in art. E.11.
Op de cijferlijst van het examen wordt bij de betreffende vakken aangegeven voor welke leerweg het examen is afgelegd, en op het diploma wordt aangegeven voor hoeveel vakken het eindexamen op een hoger niveau is afgelegd.
5. Schoolexamen.
a. De kandidaat legt voor de betreffende vakken zowel het schoolexamen af op het niveau van inschrijving, als het schoolexamen op het hogere niveau.
Voor het schoolexamen van het hogere niveau geldt het Programma van Toetsing en Afsluiting van het cohort van het hogere niveau dat in hetzelfde schooljaar het eindexamen afsluit als hij het eindexamen vmbo op het niveau van inschrijving afsluit.
b. In alle artikelen van het Programma van Toetsing en Afsluiting betreffende de herkansingsregeling van het schoolexamen, nemen de betreffende vakken van het hogere niveau de plaats in van de vervangen vakken van het niveau van inschrijving.
6. Centraal examen eerste tijdvak.
a. Na vaststelling van de cijfers voor het schoolexamen meldt de kandidaat de directeur schriftelijk voor ieder betrokken vak of hij daadwerkelijk gebruik maakt van de mogelijkheid het eindexamen op het hogere niveau af te leggen. De directeur stelt voor deze melding een uiterste datum vast.
b. Wanneer de kandidaat bij de melding als bedoeld in lid a. voor een vak kiest het eindexamen op het hogere niveau af te leggen, geldt voor dit vak het cijfer voor het schoolexamen op dat niveau. Hij zal in het eerste tijdvak het centraal examen op dat hogere niveau afleggen. Voor het tweede tijdvak geldt het gestelde in E.13.6 en E.14.
c. Wanneer de kandidaat bij de melding als bedoeld in lid a. voor een vak ervoor kiest verder het eindexamen vmbo op het niveau van inschrijving af te leggen, geldt voor dit vak het cijfer voor schoolexamen op dat niveau. Het cijfer voor het schoolexamen op het hogere niveau vervalt. Het is dus niet mogelijk later, bijvoorbeeld in het tweede tijdvak, voor dit vak alsnog het eindexamen op het hogere niveau af te leggen.
d. Het in hetzelfde jaar afleggen van centraal examen voor vakken op verschillende niveaus in het eerste tijdvak kan leiden tot samenloop van examenzittingen. In die gevallen moet het centraal examen voor een van de samenvallende vakken in het tweede tijdvak worden afgelegd. Eventueel kunnen twee in het rooster samenvallende vakken toch, in een afgeschermd omgeving, op een verschillend moment op dezelfde dag worden afgenomen; hierover moet de school overigens wel contact opnemen met de inspectie.

B. Het schoolexamen vmbo

INRICHTING VAN HET SCHOOLEXAMEN

art. B.1 Inrichting schoolexamen

1. Het schoolexamen bestaat uit een examendossier. Dit examendossier is het geheel van de onderdelen van het schoolexamen zoals gedocumenteerd in een door het bevoegd gezag gekozen vorm. Het schoolexamen strekt zich uit over alle vakken waarin de kandidaat eindexamen aflegt en wordt ingericht overeenkomstig hetgeen voor ieder vak afzonderlijk in het programma van toetsing en afsluiting is aangegeven.
2. Het schoolexamen kent in het examendossier vier toetsvormen:
  - a. theoretische toetsen
Dit zijn schriftelijke of mondelinge toetsen met open en/of gesloten vragen of opdrachten (hieronder vallen ook de mondelinge toetsen en kijk- luistertoetsen voor de talen). Een schriftelijke toets kan ook digitaal worden afgenomen.
In een aantal gevallen moet de kandidaat ter voorbereiding van een theoretische toets gegevens (onderwerpen, stellingen, artikelen, een literatuurlijst e.d.) inleveren, of een product (werkstuk, verslag, ontwerp e.d.) maken en inleveren.
In een dergelijk geval maakt dit maken en/of inleveren onderdeel uit van de betreffende toets.
  - b. praktische opdrachten
Een praktische opdracht is een activiteit die de kandidaat op een bepaalde wijze en op een bepaald moment of in een bepaalde periode moet uitvoeren, en waarvan het eindproduct op een opgegeven wijze moet worden ingeleverd of gepresenteerd.
  - c. handelingsdelen
Een handelingsdeel is een opdracht die niet beoordeeld wordt met een cijfer, maar die de kandidaat naar behoren moet uitvoeren.
  - d. het profielwerkstuk
Het profielwerkstuk is een onderdeel van het schoolexamen van de theoretische en gemengde leerweg. Zie art. D.2.
3. Indien dat bij het betreffende vak wordt vermeld, documenteert de kandidaat het uitvoeren van de praktische opdracht, het handelingsdeel of de voorbereiding op een andere toets middels een speciaal dossier, zoals het lees- kunst-, of loopbaandossier.
4. Het schoolexamen wordt verdeeld over het derde en vierde leerjaar afgenomen.
  - a. Het schoolexamen kunstvakken inclusief ckv (culturele en kunstzinnige vorming) wordt in het derde leerjaar afgenomen; dit examen bestaat geheel uit handelingsdelen.
  - b. Het schoolexamen voor het vak lichamelijk opvoeding wordt verdeeld over het derde en vierde leerjaar afgenomen; dit examen bestaat geheel uit handelingsdelen.
  - c. Het onderdeel loopbaanoriëntatie en –ontwikkeling wordt verdeeld over het derde en vierde leerjaar afgenomen; dit onderdeel bestaat geheel uit handelingsdelen die door de kandidaat worden vastgelegd in een loopbaandossier.
  - d. Het schoolexamen voor het vak maatschappijleer wordt geheel in het derde leerjaar afgenomen.
  - e. Voor alle andere algemene vakken wordt het schoolexamen verdeeld over het derde en vierde leerjaar afgenomen.
  - f. Het profielwerkstuk in de theoretische en gemengde leerweg wordt in het vierde leerjaar gemaakt.
  - g. Het schoolexamen voor het profielvak van de kaderberoepsgerichte, basisberoepsgerichte en gemengde leerweg wordt in het derde en vierde leerjaar afgenomen.
  - h. Het schoolexamen in de beroepsgerichte keuzevakken van de kaderberoepsgerichte, basisberoepsgerichte en gemengde leerweg wordt in het derde leerjaar afgenomen.
5. Ten behoeve van het schoolexamen gelden er
  - voor het cohort van het vierde leerjaar 2022-2024 vier toetsperioden: een in het derde leerjaar, en drie in het vierde leerjaar;
  - voor het cohort van het derde leerjaar 2023-2025 vier toetsperioden: een in het derde leerjaar, en drie in het vierde leerjaar.

- In het P.T.A. is bij elke periode aangegeven welke toetsen erin worden afgenomen.
6. In de stofomschrijving per vak is bij elke toets aangegeven welke examenstof uit de volgende categorieën er wordt getoetst:
    - a. de exameneenheden uit het examenprogramma die verplicht zijn in het schoolexamen;
    - b. de exameneenheden uit het examenprogramma die niet verplicht zijn bij het schoolexamen, maar waarvan het bevoegd gezag heeft bepaald dat ze ook in het schoolexamen worden getoetst;
    - c. andere vakonderdelen die niet in het examenprogramma voorkomen, gekozen door het bevoegd gezag.
  7. In de examenprogramma's staat steeds een *Preamble* met algemene onderwijsdoelen. Deze zijn verweven in het gehele schoolexamen. Daarnaast staan er bij elk vak een aantal exameneenheden van algemene aard (zoals *Oriëntatie op leren en werken*, *Basisvaardigheden*, *Leervaardigheden in het betreffende vak*, *Vaardigheden in samenhang* en *Verrijkingsoopdrachten*). Deze algemene exameneenheden zijn meestal ook in het gehele schoolexamen verweven, en worden dan niet apart bij de toetsen vermeld.

art. B.2 Het examendossier

1. Het examendossier omvat de resultaten die de kandidaat heeft behaald voor de vakken en programma's in het tweede, derde en vierde leerjaar, zoals cijfers voor toetsen, beoordelingen van stage en handelingsopdrachten. Het examendossier wordt na elke periode gedocumenteerd middels een beoordelingsoverzicht, dat aan de kandidaat en de ouders/verzorgers wordt verstrekt. Dit beoordelingsoverzicht geeft per vak de behaalde resultaten en het voorlopig eindcijfer (voortschrijdend gemiddelde) van het schoolexamen. Na afsluiting van het schoolexamen in het vierde leerjaar bevat dit beoordelingsoverzicht voor elk vak het eindcijfer voor het schoolexamen. Inzicht in de voortgang en behaalde cijfers is continu mogelijk in Magister.
2. Indien een kandidaat van oordeel is dat dit beoordelingsoverzicht onjuist is, dient hij binnen drie schooldagen zijn met redenen omklede bezwaren kenbaar te maken bij de examensecretaris. De directeur stelt een onderzoek in en deelt de kandidaat, de examinator gehoord hebbende, binnen vijf schooldagen zijn beslissing mede. Als de kandidaat niet binnen de gestelde termijn van drie schooldagen reageert, is dit beoordelingsoverzicht onherroepelijk.
3. Het is kandidaten niet toegestaan de gemaakte schriftelijke toetsen, zoals vermeld in art. B.1.2.a, op enigerlei wijze te fotograferen, te kopiëren of buiten het schoolgebouw te brengen. De gecorrigeerde toetsen, een exemplaar van de toetsopgaven alsmede het gebruikte beoordelingsmodel en de normering moeten door de examinator bij de directeur worden ingeleverd. Deze worden bewaard tot zes maanden na het door de kandidaat verlaten van de school. De protocollen en opnames van mondelinge toetsen als vermeld in art. B.1.2.a mogen door de kandidaten op geen enkele wijze gefotografeerd, gekopieerd of buiten schoolgebouw worden gebracht. Deze protocollen en opnames worden door de examinator bij de directeur ingeleverd. Zij worden bewaard tot zes maanden na het door de kandidaat verlaten van de school.
4. De examinator geeft, na beoordeling en bespreking, de overige werken behorend tot de toetsonderdelen zoals vermeld in art. B.1.2.b, B.1.2.c en B.1.2.d aan de kandidaat ter bewaring.
5. De kandidaat bewaart de door hem gemaakte toetsen zoals vermeld in art. B.1.2.b, B.1.2.c en B.1.2.d tot na het verlaten van de school.
6. De kandidaat is houder van het kunstdossier, de schrijf- en/of leesdossiers en het loopbaandossier. De kandidaat bewaart deze dossiers tot na het verlaten van de school. Indien een kandidaat een of meer nog te beoordelen dossieronderdelen niet kan overleggen, worden deze onderdelen als niet voltooid beschouwd.

TOETSEN EN BEOORDELINGEN VAN HET SCHOOLEXAMEN

art. B.3 Tijdstippen van toetsing

1. De data en tijdstippen van de toetsen van het schoolexamen als bedoeld in art. B.1.2.a worden tenminste vijf schooldagen voor de betreffende toets of toetsperiode aan de kandidaten meegedeeld en vastgelegd in Magister. De kandidaten zijn verplicht aan deze toetsen op de geplande tijdstippen deel te nemen.
2. Voor de toetsen als bedoeld in art. B.1.2.b, B.1.2.c en B.1.2.d worden door de examinerator data vastgesteld waarop deze opdrachten of een onderdeel daarvan moet worden uitgevoerd, ingeleverd, gepresenteerd e.d. Deze data worden op een zodanig tijdstip aan de kandidaat meegedeeld dat hij redelijkerwijs de tijd heeft aan deze opdracht te voldoen.
3. De behandeling van de leerstof die bij een toets van het schoolexamen als bedoeld in art. B.1.2.a aan de orde komt, moet minstens vijf schooldagen voor de dag waarop de toets wordt afgenomen, afgerond zijn.
4. a. Wanneer een toets door een groep kandidaten moet worden afgelegd, moet iedere kandidaat uit de groep zich aan alle opgegeven regels en tijdstippen houden, ongeacht of andere kandidaten dat doen of kunnen doen.
b. Wanneer bij een toets als bedoeld in lid 4.a. niet alle kandidaten aanwezig blijken te zijn, bepaalt de examinerator of de afname van de toets voor de wel aanwezige kandidaten nog mogelijk is. Wanneer dit niet het geval is, wordt door de examinerator of de schoolleiding beslist hoe de toets later alsnog zal worden afgenomen.

art. B.4 Cijferbepalingen en beoordelingen

1. De opgaven en normering voor de toetsen van het schoolexamen worden in onderling overleg door de examineratoren van het betreffende vak in de betreffende afdeling vastgesteld.
2. a. De schriftelijke en mondelinge toetsen als bedoeld in art. B.1.2.a worden beoordeeld aan de hand van een beoordelingsvoorschrift waarin mogelijke antwoorden en een puntenverdeling zijn opgenomen, dan wel aan de hand van een beoordelingsschema waarin de te beoordelen onderdelen of aspecten en de bijbehorende criteria zijn opgenomen.
b. Voor de beoordeling van praktische opdrachten, handelingsdelen en het profielwerkstuk wordt gebruik gemaakt van beoordelingscriteria die vooraf aan de kandidaat bekend gemaakt zijn.
Bij het profielwerkstuk en, voor zover relevant, bij de praktische opdrachten en handelingsdelen, wordt het doorlopen proces door de kandidaat gedocumenteerd. Bij de beoordeling kan zowel het proces als het product worden betrokken.
c. De beoordeling van het profielwerkstuk vindt plaats door twee door de directeur aangewezen examineratoren
3. Van mondelinge toetsen wordt door de examinerator een protocol opgemaakt. De mondeling toetsen kunnen ter latere beoordeling met een daartoe geschikt apparaat worden opgenomen.
De directeur kan een mondelinge toets laten afnemen in aanwezigheid van een andere docent. Deze docent kan het protocol van de toets opmaken. De examinerator neemt de toets af; de erbij aanwezige docent stelt hoogstens een aanvullende vraag of plaatst een opmerking als er een misverstand dreigt te ontstaan tussen examinerator en kandidaat.
4. De directeur kan een praktische toets laten afnemen in aanwezigheid van een of meer andere docenten of deskundigen van buiten school. De examinerator neemt de toets af en is verantwoordelijk voor de beoordeling ervan. Over deze beoordeling kan de examinerator wel eerst overleggen met de bij de toets aanwezige docent(en) of externe deskundige(n).
Wanneer van toepassing kan een praktische toets in geluid en/of beeld worden opgenomen.
5. Van iedere beoordeling van een toets als bedoeld in art. B.1.2 van het schoolexamen stelt de examinerator de kandidaat zo spoedig mogelijk in kennis.
6. De examinerator drukt zijn oordeel over kennis en inzicht van een kandidaat voor elke toets en praktische opdracht vermeld onder art. B.1.2.a, B.1.2.b uit in een cijfer. Daarbij gebruikt hij een schaal van cijfers lopende van 1 tot en met 10 met de daartussen liggende cijfers met één decimaal.
7. Toetsen of opdrachten uit het handelingsdeel worden niet beoordeeld met een cijfer. De kandidaat moet voor deze onderdelen 'naar behoren' aan de eisen voldoen. Wanneer een

- kandidaat voor een onderdeel van het handelingsdeel de beoordeling 'niet naar behoren' krijgt, moet hij middels een herhaling of aanvulling zorgen dat hij alsnog aan de gestelde eisen voldoet.
8. Het profielwerkstuk wordt beoordeeld met 'voldoende' of 'goed'. Indien het profielwerkstuk niet aan de te stellen eisen voldoet wordt de voorlopige beoordeling 'nog niet voldoende' gegeven, en dient de kandidaat middels een herhaling of aanvulling het werkstuk zodanig te verbeteren dat alsnog de beoordeling 'voldoende' of 'goed' gegeven kan worden.
  9. De kandidaat heeft recht op bespreking door de examinerator van de door hem afgelegde toetsen, waaronder ook een uitleg van het ervoor behaalde cijfer. Voor de schriftelijke toetsen heeft de kandidaat bovendien recht op inzage van het door hem gemaakte werk. De inzage vindt plaats in het bijzijn van de examinerator. Het gemaakte werk en de protocollen en opnames van de mondelinge toetsen mogen op geen enkele wijze gekopieerd of gefotografeerd worden, of buiten het schoolgebouw gebracht worden. Indien de kandidaat als gevolg van overmacht zoals vermeld in art. B.7.1 hierbij afwezig is, behoudt hij het recht op bespreking en/of inzage. Hij moet zich hiertoe binnen vijf schooldagen na terugkeer op school wenden tot de examinerator.

art. B.5 Beroep beoordeling toets

1. Indien een kandidaat van oordeel is dat een beoordeling voor een theoretische toets, praktische opdracht, profielwerkstuk of handelingsdeel onjuist is, tekent hij binnen een termijn van drie schooldagen nadat bedoelde beoordeling hem werd meegedeeld en hij inzage en bespreking van het werk dan wel het recht hierop heeft gehad, bezwaar aan bij de examinerator. De examinerator geeft zijn oordeel binnen vijf schooldagen. Indien de kandidaat het niet eens is met deze beslissing, dan kan de kandidaat volgens lid 2 beroep aantekenen. Indien de in dit artikel genoemde termijn om te reclameren van drie schooldagen is verstreken, is het cijfer respectievelijk de beoordeling definitief.
2. Elke kandidaat kan binnen vijf schooldagen, nadat het in lid 1 genoemde oordeel van de examinerator hem is meegedeeld, in beroep gaan bij de directeur. De kandidaat dient het beroep schriftelijk, onder opgave van redenen, in bij de directeur. De directeur stelt een onderzoek in en doet binnen tien schooldagen uitspraak. Tegen deze uitspraak is geen verder beroep mogelijk.

art. B.6 Eindbeoordeling schoolexamen

1. Het cijfer van het schoolexamen wordt uitgedrukt in een cijfer uit de schaal van 1 tot en met 10. Dit cijfer wordt door de directeur berekend als het gewogen gemiddelde van de cijfers voor de verschillende toetsen. De wegingen zijn voor elk vak in het P.T.A. aangegeven.
  - a. Voor een vak waarvoor ook een centraal examen wordt afgenomen wordt het cijfer voor het schoolexamen uitgedrukt in een cijfer met één decimaal.
Indien de uitkomst van de berekening een cijfer is met twee of meer decimalen is, wordt dit cijfer afgerond op de eerste decimaal, met dien verstande dat deze decimaal met 1 wordt verhoogd indien de tweede decimaal zonder afronding 5 of hoger is (toelichting: 6,45 wordt 6,5; 6,44 wordt 6,4).
  - b. Voor een vak waarvoor geen centraal examen wordt afgenomen wordt het cijfer voor het schoolexamen uitgedrukt in een cijfer zonder decimaal.
Indien de uitkomst van de berekening een cijfer is met een of meer decimalen is, wordt dit cijfer rechtstreeks afgerond op een geheel getal, met dien verstande dat het cijfer voor de komma met 1 wordt verhoogd indien de eerste decimaal zonder afronding 5 of hoger is (toelichting: 6,50 wordt 7; 6,49 wordt 6).
2. In afwijking van het eerste lid, worden het vak kunstvakken inclusief ckv, en het vak lichamelijke opvoeding uit het gemeenschappelijk deel van elk profiel, beoordeeld met 'voldoende' of 'goed'. Deze beoordeling gaat uit van de prestaties van de leerling binnen zijn mogelijkheden en geschiedt op de grondslag van het genoegzaam afsluiten van het betreffende vak, zoals blijkend uit het examendossier.
3. Het profielwerkstuk wordt beoordeeld met 'voldoende' of 'goed'. Deze beoordeling geschiedt op de grondslag van het genoegzaam voltooien van het profielwerkstuk, zoals blijkend uit het examendossier.

4. Het onderdeel loopbaanoriëntatie en -ontwikkeling wordt beoordeeld met 'voldoende' of 'goed'. Deze beoordeling geschiedt op grondslag van het genoegzaam voldoen aan de eisen van het betreffende programma, zoals blijkend uit het loopbaandossier.
5. a. Combinatiecijfer basisberoepsgerichte en kaderberoepsgerichte leerweg.
Bij de uitslagbepaling van het examen van de basisberoepsgerichte en kaderberoepsgerichte leerweg wordt het rekenkundig gemiddelde, van de (gehele) eindcijfers van alle (tenminste vier) afgelegde beroepsgerichte keuzevakken aangemerkt als het eindcijfer van één vak.
Dit gemiddelde wordt aangeduid als het combinatiecijfer.
Indien de uitkomst van de berekening hiervan niet een geheel getal is, wordt dat getal indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond.

REGELS OMTRENT ONDERDELEN VAN HET SCHOOLEXAMEN

art. B.7 Verzuim, te laat komen

1. a. Indien een kandidaat door ziekte of een andere ernstige vorm van overmacht, niet veroorzaakt door onnauwkeurigheid, onachtzaamheid of nalatigheid van de kandidaat, niet in staat is een onderdeel van het schoolexamen af te leggen, moet dit (telefonisch) voor de aanvang van de toets worden gemeld aan examensecretaris. Direct na terugkomst op school dient een verklaring, bij minderjarige leerlingen ondertekend door een van de ouders c.q. verzorgers, ingeleverd te worden bij het voor de betreffende afdeling verantwoordelijke lid van de examencommissie. In deze verklaring moet de reden van het verzuim vermeld staan.
  - b. Onder de in lid 1a genoemde onderdelen van het schoolexamen vallen zowel de toetsen genoemd in art. B.1.2.a (schriftelijke of mondelinge toetsen) als de toetsen genoemd art. B.1.2.b, B.1.2.c en B.1.2.d (praktische opdrachten, handelingsdeel, profielwerkstuk). In de laatste gevallen gaat het hierbij om de verhindering het betreffende onderdeel op de uiterste of afgesproken datum in te leveren, te presenteren, dan wel uit te voeren.
  - c. Wanneer de in lid 1a genoemde melding ontbreekt dan wel de vereiste verklaring niet wordt ingeleverd, wordt de kandidaat geacht zonder geldige reden afwezig te zijn geweest, dan wel het vereiste onderdeel op het vastgestelde moment zonder geldige reden niet te hebben afgerond.
Het rooster verkeerd lezen, zich vergissen in de tijd of dag, zich verslapen e.d. zijn geen geldige redenen voor het verzuim.
  - d. Indien de examencommissie het verzuim als "geldige verhindering" aanmerkt moeten de gemiste onderdelen na terugkeer op school zo spoedig mogelijk worden ingehaald c.q. alsnog worden ingeleverd, gepresenteerd of uitgevoerd. De examencommissie of examinerator stelt hiervoor een datum en tijdstip vast.
Wanneer een kandidaat een of twee toetsen uit een toetsweek verzuimt, moet hij deze inhalen op de dag waarop de herkansingen van deze toetsen plaatsvinden. Indien meer dan twee toetsen zijn gemist worden in overleg met de examensecretaris en de teamleider nadere inhaalmomenten bepaald.
  - e. Wanneer een kandidaat een toets moet inhalen die oorspronkelijk in een groep zou plaatsvinden, en die door de andere kandidaten uit de groep al is afgelegd, wordt in overleg tussen de examinerator en de examencommissie bepaald in welke vorm dit inhalen zal plaatsvinden.
2. a. Wanneer een kandidaat voor een schriftelijke toets van het schoolexamen te laat komt, is het ter beoordeling van het verantwoordelijke lid van de schoolleiding of zijn plaatsvervanger of hij nog tot de betreffende zitting kan worden toegelaten.
Indien de kandidaat tot de toets wordt toegelaten, moet hij het werk inleveren op de normale eindtijd. Indien hij niet wordt toegelaten, wordt hij geacht de betreffende toets zonder geldige reden te hebben verzuimd.
  - b. Wanneer een kandidaat voor een mondelinge toets te laat komt wordt hij niet meer tot deze toets toegelaten. Hij wordt geacht deze toets zonder geldige reden te hebben verzuimd.
  - c. Wanneer een kandidaat voor een klassikaal afgenomen kijk-luistertoets te laat komt, wordt hij niet meer tot het lopende onderdeel van deze toets toegelaten. Het is ter beoordeling van het verantwoordelijke lid van de schoolleiding of zijn plaatsvervanger of hij nog tot de volgende onderdelen kan worden toegelaten.
Indien de kandidaat alsnog wordt toegelaten wordt hij geacht voor de gemiste onderdelen van deze toets geen punten te hebben behaald.
Indien hij niet meer wordt toegelaten wordt hij geacht de betreffende toets zonder geldige reden te hebben verzuimd.
3. Een kandidaat die naar het oordeel van de examencommissie zonder geldige reden een schriftelijke of mondelinge toets van het schoolexamen verzuimt, maakt zich schuldig aan een onregelmatigheid als bedoeld in art. A.7. Wanneer het voor deze kandidaat de eerste maal is dat dit gebeurt, wordt hem door de directeur voor de betreffende toets het cijfer 1,0 toegekend. Bij herhaling van een dergelijke onregelmatigheid kan de directeur hem de verdere deelname aan het schoolexamen ontzeggen.
  4. De kandidaat die vanwege verzuim of te laat komen voor een toets het cijfer 1,0 of voor een of meer onderdelen geen punten krijgt toegekend, kan de herkansing uit de betreffende periode

gebruiken om deze toets alsnog te maken. Hij verliest daarmee het recht op een herkansing van een andere toets uit deze periode.

5. In bijzondere gevallen kan de directeur afwijken van de in dit artikel genoemde maatregelen.

art. B.8 Inleveren van gegevens en producten

1. Het inleveren van door de kandidaat gekozen gegevens (onderwerpen, stellingen, artikelen, een literatuurlijst e.d.) die noodzakelijk zijn om een toets te kunnen afnemen, maar die als zodanig geen onderdeel uitmaken van de beoordeling van deze toets.
  - a. Wanneer een kandidaat voor een toets van het schoolexamen dergelijke gegevens bij de examinerator in moet leveren, houdt hij zich daarbij aan de termijnen en voorschriften zoals gegeven door de examinerator of vermeld in de stofomschrijving per vak.
  - b. Wanneer de kandidaat zich niet aan de in 1.a. genoemde termijnen of voorschriften houdt, kan hij worden geëxamineerd aan de hand van door de examinerator bepaalde gegevens, dan wel kan hem de toegang tot de betreffende toets worden ontzegd waarbij hij voor deze toets 0 punten of het cijfer 1,0 toegekend krijgt.

De ontzegging van de toegang en de toekenning van 0 punten of het cijfer 1,0 kan slechts plaatsvinden door de directeur.
2. Het inleveren van door de kandidaat gemaakte producten (werkstukken, verslagen, ontwerpen e.d.), waarbij de beoordeling van deze producten onderdeel uitmaakt van de beoordeling van de betreffende toets.
  - a. Wanneer een kandidaat als onderdeel van een toets van het schoolexamen dergelijke producten moet maken en bij de examinerator moet inleveren, houdt hij zich bij het maken, en inleveren hiervan aan de termijnen en voorschriften zoals gegeven door de examinerator of vermeld in de stofomschrijving per vak.
  - b. Wanneer een kandidaat zich niet aan de in 2.a genoemde termijnen of voorschriften houdt, kan hij voor het betreffende product, en/of de betreffende onderdelen of vragen van de toets door de directeur 0 punten of het cijfer 1,0 toegekend krijgen.
3. Wanneer een kandidaat zich bij herhaling niet houdt aan de in 1.a en 2.a genoemde termijnen of voorschriften, maakt hij zich schuldig aan een onregelmatigheid als bedoeld in art. A.7. In dat geval kan hem door de directeur de verdere deelname aan het schoolexamen worden ontzegd.

art. B.9 Gang van zaken bij schoolexamentoetsen

1. Theoretische toetsen
  - a. Tenminste vijf schooldagen van tevoren wordt aan de kandidaten het reglement meegedeeld betreffende de gang van zaken en de te volgen procedures bij de betreffende toetsen van het schoolexamenexamen. Dit reglement is een onderdeel van het examenreglement.
  - b. De directeur zorgt ervoor dat de opgaven voor het schoolexamen geheim blijven tot de aanvang van de toets waarbij deze opgaven aan de kandidaten worden voorgelegd.
  - c. De toezichthouders zorgen ervoor dat de toets in een rustige omgeving wordt afgenomen.
  - d. De toezichthouders bij het schoolexamen maken een proces-verbaal op. Hierin wordt opgenomen:
    - het begin en eindtijdstip van de betreffende zitting
    - welke kandidaten aanwezig waren
    - welke kandidaten te laat kwamen, onder vermelding van het tijdstip van binnenkomst
    - het tijdstip waarop elke kandidaat zijn werk inlevert en de toetsruimte verlaat
    - eventuele bijzonderheden die zich tijdens de zitting voordoen.De toezichthouders leveren dit proces-verbaal met het gemaakte examenwerk in bij de directeur of de examinerator.
  - e. Voor de kandidaten gelden de volgende regels:
    - De kandidaten mogen alleen gebruik maken van de toegestane hulpmiddelen. Zie hiervoor art. B.10, en de informatie bij de betreffende toets in het P.T.A.
    - N.B.: De kandidaat moet de meeste toegestane hulpmiddelen zelf meenemen! Papier mag hij juist niet zelf meenemen: dat wordt door de school verstrekt.

- De kandidaten maken een schriftelijk schoolexamen met een blauwe of een zwarte pen; het schrijven een potlood of een rode pen is niet toegestaan. Tekeningen, grafieken e.d. moeten met potlood worden gemaakt.
  - Het gebruik van TIPPEX of andere correctievloeistoffen is niet toegestaan.
  - Een digitaal schoolexamen wordt gemaakt met een computer en overige hard- en software van school.
  - Alle communicatie- en registratieapparatuur (zoals een mobiele telefoon en smartwatch) en een hoofdtelefoon (ook een noise-cancelling-headset) is bij een schoolexamen niet toegestaan.
  - De aan de kandidaten voorgelegde opgaven voor een toets van het schoolexamen worden tegelijk met het gemaakte werk door de kandidaten ingeleverd bij de toezichthouder.
  - Kandidaten die zich tijdens een afname niet aan de schoolregels of de aanwijzingen van de examinerator of toezichthouder houden, of frauderen, maken zich schuldig aan een onregelmatigheid als vermeld in art. A.7.
2. Praktische opdrachten
- a. Bij het verstrekken van de praktische opdracht wordt ook de datum meegedeeld waarop de toets moet zijn afgerond, en de wijze waarop dat dient te geschieden. Van afronding is pas sprake wanneer de gevraagde activiteit is uitgevoerd en het resultaat op de gevraagde wijze ter kennis van de docent is gebracht, bijvoorbeeld doordat de gevraagde presentatie is gehouden of het verlangde eindproduct is ingeleverd. Een kandidaat die zich zonder geldige reden als bedoeld in art. B.7.1, niet aan deze datum of wijze houdt, ontvangt een negatieve beoordeling op het punt van 'plannen, en het zich houden aan het opgegeven werkschema'. Indien de opdracht vijf schooldagen na de vastgestelde inleverdatum nog niet is ingeleverd wordt dit beschouwd als onregelmatigheid in de zin van art. A.7. In dit geval wordt door de examinerator melding gedaan bij de examensecretaris.
  - b. Onverminderd het gestelde in lid 2.a van dit artikel kan de examinerator of de schoolleiding de kandidaat die de praktische opdracht niet op de vastgestelde datum heeft afgerond, verplichten op aangewezen tijdstippen buiten lestijd op school aan de betreffende praktische opdracht werken tot deze wel is afgerond.
  - c. Onverminderd het gestelde in lid 2.a van dit artikel kan de schoolleiding de kandidaat die de praktische opdracht niet op de vastgestelde datum heeft afgerond de toegang tot de lessen ontzeggen en hem in plaats daarvan verplichten op school aan de praktische opdracht te werken totdat deze wel is afgerond. Indien de aard van de praktische opdracht vereist dat het werk op een andere locatie dan school wordt uitgevoerd (bijvoorbeeld in geval van museumbezoek) kan de schoolleiding de kandidaat verplichten in plaats van op school op deze andere locatie aan de praktische opdracht te werken.
3. Handelingsdeel
- a. Bij het verstrekken van de opdracht voor een handelingsdeel wordt ook de datum meegedeeld waarop dit handelingsdeel moet zijn afgerond, en de wijze waarop dat dient te geschieden. Van afronding is pas sprake wanneer de gevraagde activiteit is uitgevoerd en het resultaat op de gevraagde wijze ter kennis van de docent is gebracht, bijvoorbeeld doordat de gevraagde presentatie is gehouden of het verlangde eindproduct is ingeleverd.
  - b. De examinerator of de schoolleiding kan een kandidaat die een handelingsdeel niet op de vastgestelde datum naar behoren heeft afgerond verplichten op aangewezen tijdstippen buiten lestijd op school aan dit handelingsdeel te werken tot het wel naar behoren is afgerond.
  - c. De schoolleiding kan een kandidaat die een handelingsdeel niet op de vastgestelde datum 'naar behoren' heeft afgerond de toegang tot de lessen ontzeggen en hem in plaats daarvan verplichten op school aan het handelingsdeel te werken tot het wel naar behoren is afgerond. Indien de aard van het handelingsdeel vereist dat het op een andere locatie dan school wordt uitgevoerd (bijvoorbeeld in geval van museumbezoek) kan de schoolleiding de kandidaat verplichten in plaats van op school op deze andere locatie aan het handelingsdeel te werken.
  - d. Een kandidaat die bij herhaling een handelingsdeel niet op de vastgestelde datum 'naar behoren' afrondt, maakt zich schuldig aan een onregelmatigheid als bedoeld in art. A.7.
4. Profielwerkstuk
- a. Voor het maken van het profielwerkstuk ontvangen de kandidaten een handleiding waarin in ieder geval is opgenomen:

- de eisen waaraan het profielwerkstuk moet voldoen;
  - een tijdschema en fase-indeling voor het maken van het profielwerkstuk;
  - de wijze waarop de verschillende onderdelen en fases worden beoordeeld;
  - de wijze waarop de beoordeling voor het profielwerkstuk wordt bepaald.
- Deze handleiding maakt deel uit van het Examenreglement.
- b. De examinerator of de schoolleiding kan de kandidaat die een onderdeel van het profielwerkstuk op de vastgestelde datum niet 'naar behoren' heeft afgerond verplichten op aangewezen tijdstippen buiten lestijd op school aan dit onderdeel te werken tot het wel naar behoren is afgerond.
  - c. De schoolleiding kan een kandidaat die een onderdeel van het profielwerkstuk niet op de vastgestelde datum 'naar behoren' heeft afgerond de toegang tot de lessen ontzeggen en hem in plaats daarvan verplichten op school aan dit onderdeel te werken tot het wel naar behoren is afgerond. Indien de aard van dit onderdeel van het profielwerkstuk vereist dat het op een andere locatie dan school wordt uitgevoerd (bijvoorbeeld in geval van museumbezoek) kan de schoolleiding de kandidaat verplichten in plaats van op school op deze andere locatie aan dit onderdeel te werken.
  - d. Een kandidaat die bij herhaling een onderdeel van het profielwerkstuk niet op de vastgestelde datum 'naar behoren' afrondt, maakt zich schuldig aan een onregelmatigheid als bedoeld in art. A.7.
5. Plagiaat e.d.
    - a. Een kandidaat die een praktische opdracht, werkstuk, of handelingsdeel dat geheel of gedeeltelijk door anderen is geschreven of gemaakt als zijn eigen werk inlevert, (bijvoorbeeld doordat de bronvermelding van de gebruikte informatie ontbreekt) maakt zich daarmee schuldig aan een onregelmatigheid als genoemd in art. A.7 van dit reglement. Hetzelfde geldt als het logboek dat bij een dergelijke opdracht behoort niet naar waarheid is ingevuld.
    - b. Wanneer het een praktische opdracht betreft zal de directeur hem in ieder geval voor deze toets of het betreffende onderdeel hiervan het cijfer 1,0 toekennen. Wanneer het een handelingsdeel of het profielwerkstuk betreft zal deze toets in ieder geval ongeldig worden verklaard.
De kandidaat heeft hierbij geen recht om de toets alsnog af te leggen c.q. het werkstuk alsnog in te leveren. Dit houdt in dat de kandidaat in dat geval niet kan worden bevorderd dan wel niet kan worden toegelaten tot het centraal examen.

art. B.10 Hulpmiddelen

1. Bij de schriftelijke en mondelinge toetsen van het schoolexamen als bedoeld in art. B.1.2.a (toetsen met open en gesloten vragen) mag de kandidaat alleen die hulpmiddelen gebruiken waarvan het gebruik expliciet is toegestaan.
2. Bij de schriftelijke toetsen van het schoolexamen mag de kandidaat gebruik maken van het basispakket aan hulpmiddelen (in de stofomschrijving per toets aangegeven als 'standaard'). Dit pakket bestaat uit:
  - schrijfmaterialen
  - liniaal met millimeterverdeling
  - vlakgum
  - geodriehoek
  - passer
  - blauw en rood kleurpotlood
  - tekenpotlood
  - een gewoon elektronisch rekenapparaat(#)

 # het is niet toegestaan rekenapparaten te gebruiken die:

  - a. op het lichtnet aangesloten moeten worden
  - b. tijdens het examen opgeladen moeten worden
  - c. geluidsoverlast bezorgen
  - d. zijn voorzien van een schrijfrol, alarminstallatie, dan wel zend- en/of ontvangstmogelijkheden
  - e. groter zijn dan ca. 15 cm x 9 cm
  - f. alfanumeriek zijn (d.w.z. behalve met getallen ook tekst kunnen werken)
  - g. grafieken kunnen weergeven in het afleesvenster.

3. Voor een aantal toetsen is het gebruik van bijzondere hulpmiddelen toegestaan of noodzakelijk. Dit is bij de betreffende toets aangegeven in het vakgerichte deel van het P.T.A.
4. De kandidaat dient het basispakket hulpmiddelen zelf mee te nemen. Ook de per toets aangegeven toegestane speciale hulpmiddelen moet de kandidaat zelf meenemen, tenzij anders wordt vermeld.
Papier mag de kandidaat niet zelf meenemen; de school verstrekt alle benodigde soorten papier, inclusief kladpapier.
5. De kandidaat is er zelf voor verantwoordelijk dat alle meegebrachte hulpmiddelen alleen die informatie bevatten, die is toegestaan. Dat betekent onder andere dat er in tabellenboeken e.d. niets in mag zijn bijgeschreven, en dat de meegebrachte hulpmiddelen geen ingelegde blaadjes bevatten.
Wanneer een kandidaat bij een toets een niet toegestaan hulpmiddel bij zich heeft, of een hulpmiddel dat andere dan de toegestane informatie bevat, maakt hij zich daarmee schuldig aan een onregelmatigheid als bedoeld in art. A.7 van dit reglement.
6. Woordenboeken moderne vreemde talen.
Bij een aantal toetsen voor deze vakken is als bijzonder hulpmiddel een woordenboek toegestaan. Dit is dan bij de stofopgave vermeld als een woordenboek van de moderne vreemde taal naar Nederlands (bijv. Engels-Nederlands, of kortweg EN-NE of E-N), of een woordenboek van Nederlands naar de moderne vreemde taal (bijv. Nederlands-Engels, kortweg NE-EN of N-E).
In deze gevallen mag de kandidaat in plaats van het toegestane woordenboek kiezen voor een gelijksoortig woordenboek, waarbij Nederlands is vervangen door de thuistaal van de kandidaat (bijv. een kandidaat voor wie Pools de thuistaal is, mag in plaats van een toegestaan woordenboek Engels-Nederlands kiezen voor een woordenboek Engels-Pools, en in plaats van een toegestaan woordenboek Nederlands-Engels voor een woordenboek Pools-Engels). Deze keuze kan per toets worden gemaakt.
Er is hier uitdrukkelijk sprake van een vervanging: in alle gevallen is bij de betreffende toets slechts één woordenboek toegestaan.

art. B.11 Toetsen op afstand

1. In bijzondere gevallen kan de directeur besluiten dat een of meer toetsen van het schoolexamen niet op de geplande manier fysiek op school, maar op afstand worden afgenomen.
Hiervoor wordt door de examencommissie zowel voor de examinatoren en eventueel andere betrokken medewerkers, als voor de kandidaten een protocol opgesteld, dat van tevoren aan alle betrokkenen wordt meegedeeld.
In deze protocollen wordt in ieder geval geregeld:
  - a. welke technische hulpmiddelen er bij de betreffende toetsen worden gebruikt (computer, internet, programma's, video, geluid e.d.);
  - b. aan welke voorwaarden de kandidaten tijdens de toetsen moeten voldoen en aan welke regels zij zich dienen te houden;
  - c. op welke wijze er toezicht er tijdens de toetsen wordt gehouden;
  - d. wat de procedure is bij technische problemen;
  - e. dat de kandidaat alleen de toetsen kan afleggen wanneer hij van tevoren schriftelijk verklaart dat hij zich aan alle regels en voorschriften zal houden.
2. Onregelmatigheden bij toetsen op afstand.
  - a. Art.A.7 over onregelmatigheden geldt onverminderd voor toetsen die op afstand worden afgenomen. Een kandidaat die zich in weerwil van zijn verklaring niet houdt aan het vastgestelde protocol of aangegeven regels maakt zich dus schuldig aan een onregelmatigheid.
  - b. Art. A.9.1 is bij toetsen op afstand niet van toepassing. In voorkomende gevallen wordt de gang van zaken gevolgd als vermeld in art. A.9.2 dan wel art. A.9.3.

HERKANSINGEN TOETSEN SCHOOLEXAMEN

art. B.12 Herkansingen in 3 en 4 vmbo

1. Elke kandidaat van het derde leerjaar vmbo heeft na elke toetsweek het recht om opnieuw deel te nemen aan één theoretische toets voor een algemeen vak of een profielvak uit deze toetsweek. De keuze van de toets is aan de kandidaat.
2. Elke kandidaat van het vierde leerjaar vmbo heeft na elke toetsweek het recht om opnieuw deel te nemen aan één theoretische toets voor een algemeen vak of een profielvak uit deze toetsweek. De keuze van de toets is aan de kandidaat.
3. Het recht op herkansing geldt ongeacht het in eerste instantie behaalde cijfer. Het hoogst behaalde cijfer telt mee voor de bepaling van het cijfer voor het schoolexamen. Wanneer een toets uit meerdere onderdelen bestaat omvat de herkansing alle onderdelen. De regel "het hoogste cijfer telt" betreft in dit geval uitsluitend het resultaat van de gehele toets. Wanneer de herkansing een toets betreft waarvoor ter voorbereiding een of meer producten (werkstuk, verslag, ontwerp e.d.) moesten worden ingeleverd, waarbij de beoordeling van deze producten een onderdeel is van het cijfer voor het betreffende toets, blijft de beoordeling van deze producten ongewijzigd. De herkansing betreft in dit geval dus alleen het overige deel van de toets.
4. Vóór het tijdstip waarop de herkansing moet worden aangevraagd wordt de kandidaat op de hoogte gesteld van de in eerste instantie door hem behaalde toetscijfers. De kandidaat en de ouders/verzorgers van de kandidaat worden eventueel door de mentor geadviseerd.
5. De kandidaat die een herkansing wenst, geeft zich hiervoor binnen de gestelde termijn op bij de examensecretaris middels een daarvoor bestemd (digitaal) formulier, onder vermelding van het te herkansen vak. Een kandidaat die de herkansing te laat aanvraagt, heeft geen recht meer tot deelname aan de herkansing.
6. Een kandidaat die door ziekte of andere geldige reden een toets uit een toetsweek heeft gemist, heeft geen recht meer tot deelname aan de herkansingen van die toetsweek, maar moet de toets wel inhalen.
7. In geval van ziekte of afwezigheid tijdens de herkansing vervalt het recht tot deelname.
8. Praktische onderdelen van de beroepsgerichte vakken en praktische opdrachten zijn van de herkansingsregeling uitgesloten.
9. De schoolleiding kan een kandidaat, aan wie op grond van art.A.7.2.a voor een toets het cijfer 1,0 is toegekend, toestaan de betreffende toets over te maken, waarbij het in dit artikel onder 1. genoemde recht op herkansing met één toets in mindering wordt gebracht. De schoolleiding stelt de kandidaat, en indien deze minderjarig is, zijn ouders of verzorgers, hiervan schriftelijk in kennis.
10. In gevallen van overmacht kan de schoolleiding de herkansing voor een of meer vakken uitsluiten.
11. In bijzondere gevallen kan de schoolleiding
  - een kandidaat of een groep kandidaten, naast het in lid 1 geformuleerde recht op herkansing, een extra herkansing voor een bepaalde toets van het schoolexamen toestaan;
  - een kandidaat die afwezig is tijdens de herkansing alsnog in de gelegenheid stellen deze toets alsnog in te halen.

art. B.13 Herexamen maatschappijleer

De examenkandidaat die voor het vak maatschappijleer een eindcijfer lager dan 6 heeft behaald, heeft na bekendmaking van dit cijfer recht op een herexamen in dit vak.

Dit herexamen bestaat uit een theoretische toets. De stof voor deze toets is omschreven in het vakgedeelte voor maatschappijleer van dit P.T.A.

Op grond van het cijfer voor deze toets wordt een nieuw eindcijfer voor maatschappijleer berekend op de wijze die in het vakgedeelte is aangegeven.

Als definitief eindcijfer voor maatschappijleer geldt het hoogste van het oorspronkelijke eindcijfer en het eindcijfer na het herexamen.

Dit herexamen wordt afgenomen in het vierde leerjaar.

SCHOOLEXAMEN BEROEPSGERICHTE VAKKEN

art. B.14 Beroepsgericht profielvak

1. In de basisberoepsgerichte, kaderberoepsgerichte, en gemengde leerweg omvat het examen mede een bij het profiel behorend beroepsgerichte profielvak. Voor dit profielvak wordt zowel een schoolexamen als een CSPE afgenomen.
2. Het schoolexamen in het profielvak begint in laatste periode van het derde leerjaar, en wordt afgesloten vóór het CSPE in het vierde leerjaar.
3. Elk profielvak bestaat uit vier profielmodules.
Het schoolexamen van elk van deze de profielmodules bestaat uit een of meer theoretische toetsen en/of praktijkopdrachten. Daarnaast kan het schoolexamen een of meer handelingsdelen omvatten.
4. Binnen elke profielmodule omvat het schoolexamen een onderdeel van LOB dat met een cijfer wordt beoordeeld, en een assessment waarmee LOB in leerjaar 4 wordt afgerond. Alle becijferde onderdelen van LOB binnen het beroepsgerichte profielvak beslaan samen 1/5 deel van de totale weging van de schoolexamens binnen het profielvak.
5. Het profielvak omvat mede een stage die als handelingsdeel met een 'voldoende' of 'goed' moeten worden afgerond.

art. B.15 Beroepsgerichte keuzevakken

1. Het schoolexamen in de basisberoepsgerichte, kaderberoepsgerichte, en gemengde leerweg omvat mede een aantal beroepsgerichte keuzevakken. In de basis- en kadergerichte leerweg zijn dit er tenminste vier, in de gemengde leerweg tenminste twee. Voor deze vakken bestaat het examen alleen uit een schoolexamen.
2. De schoolexamens in de beroepsgerichte keuzevakken worden in het derde leerjaar afgenomen.
3. Het schoolexamen van elk van deze de keuzevakken bestaat uit een of meer theoretische toetsen en/of praktijkopdrachten. Daarnaast kan het schoolexamen een of meer handelingsdelen omvatten.
4. Binnen elk keuzevak omvat het schoolexamen een onderdeel LOB als handelingsdeel.
5. De toetsen van de beroepsgerichte keuzevakken kunnen niet worden herkanst.
6. De aangeboden beroepsgerichte keuzevakken voor cohort 3 vmbo 2023-2024 zijn:
  - autoschade en spuiten
  - fietstechniek
  - fotografie
  - gemotoriseerde tweewieler
  - welzijn volwassenen en ouderen

C. Het schoolexamen in 3 vmbo

art. C.1 Examenonderdelen in 3 vmbo

In het derde leerjaar vmbo wordt voor alle vakken schoolexamen afgenomen.

- a. Voor de volgende vakken wordt dit schoolexamen in het derde leerjaar afgesloten:
  - kunstvakken inclusief ckv. Het schoolexamen voor dit vak bestaat geheel uit handelingsdelen;
  - de door de leerling gekozen beroepsgerichte keuzevakken. Deze worden elk beoordeeld met een cijfer.
  - maatschappijleer. Dit vak wordt beoordeeld met een cijfer;
Opmerking: Het herexamen maatschappijleer als genoemd in art. B.13 wordt in het vierde leerjaar afgenomen;
- b. Het schoolexamen voor alle andere vakken wordt in het vierde leerjaar worden afgesloten. Dit geldt ook voor het vak LOB (loopbaanoriëntatie en -begeleiding)

art. C.2 Doubleren in 3 vmbo

1. Voor een kandidaat die voor de tweede maal het onderwijs in het derde leerjaar vmbo volgt, vervallen alle resultaten voor het schoolexamen die bij de eerste maal in dat leerjaar zijn behaald. Dat betekent dus dat alle theoretische toetsen, praktische opdrachten en handelingsdelen moeten worden overgedaan.
2. Aan leerlingen die het onderwijs in een leerjaar voor de tweede maal volgen, worden in dat tweede jaar voor de schoolexametoetsen geen ten opzichte van de andere kandidaten aanvullende eisen gesteld. Waar dit noodzakelijk is kunnen de opdrachten voor deze kandidaten inhoudelijk afwijken van de opdrachten voor de andere kandidaten; ze kunnen echter niet moeilijker zijn of groter van omvang. Ook worden er geen andere eisen gesteld ten aanzien van de beoordeling.

D. Het schoolexamen in 4 vmbo

art. D.1 Examenonderdelen 4 vmbo

In het vierde leerjaar van het vmbo wordt het schoolexamen afgesloten van het profielvak, en van alle algemene vakken, behalve maatschappijleer, en kunstvakken inclusief ckv.

Opmerking: Het herexamen maatschappijleer als genoemd in art. B.13 wordt wel in het vierde leerjaar afgenomen.

Ook de LOB (loopbaanoriëntatie en -begeleiding) wordt in het vierde leerjaar afgesloten.

De kandidaten van de gemengde en theoretische leerweg maken in het vierde leerjaar ook het profielwerkstuk.

art. D.2 Het profielwerkstuk in de gemengde en theoretische leerweg

1. a. Het profielwerkstuk is een werkstuk, een presentatie daaronder begrepen, waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn in het desbetreffende profiel.
Het profielwerkstuk heeft betrekking op een thema uit het profiel waarin de kandidaat examen aflegt.
- b. In het profielwerkstuk worden bij de betrokken vakken de volgende exameneenheden getoetst:
Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie.
De kandidaat kan zelfstandig informatie verwerven, verwerken en verstrekken in het kader van het profielwerkstuk.
Dit betreft de exameneenheden:
  - V1 bij Nederlands;
  - V2 bij economie en maatschappijkunde;
  - V3 bij biologie, natuur- en scheikunde I, natuur- en scheikunde II, wiskunde;
  - V4 bij Duits;
  - V7 bij geschiedenis;
  - V10 bij Engels.
2. De kandidaat dient aan het profielwerkstuk ten minste 20 uur te besteden.
3. Het profielwerkstuk wordt begeleid en beoordeeld door ten minste twee examinatoren. Eén van deze examinatoren is de docent van het vak Nederlands. De andere is docent van een van de andere vakken van het profiel.
4. Bij het profielwerkstuk wordt het doorlopen proces door de kandidaat gedocumenteerd. Dit wordt in de beoordeling betrokken.
5. De beoordeling geschiedt op de grondslag van het genoegzaam voltooien van het profielwerkstuk, zoals blijkend uit het examendossier. De criteria voor deze beoordeling worden van tevoren aan de kandidaten bekend gemaakt.
6. Het profielwerkstuk moet met als resultaat "voldoende" worden afgesloten en wordt apart op de officiële cijferlijst vermeld. In plaats van de waardering "voldoende" kan ook de waardering "goed" worden toegekend.
7. Het profielwerkstuk wordt afgerond met een verslag en een korte presentatie (voor (ouders/verzorgers van) leerlingen van het vierde leerjaar en betrokken docenten.
8. Het profielwerkstuk wordt binnen het P.T.A Nederlands opnieuw en uitgebreider gepresenteerd en als het onderdeel spreekvaardigheid beoordeeld en genormeerd met een cijfer. Deze uitgebreide presentatie en beoordeling vallen buiten het profielwerkstuk zelf.

art. D.3 Doubleren in dezelfde leerweg in het vierde leerjaar vmbo

1. Voor een kandidaat die voor de tweede maal in dezelfde leerweg in het vierde leerjaar het onderwijs volgt, geldt:
  - a. Voor alle vakken vervallen alle resultaten van de schoolexamen-onderdelen die bij het eerste maal in dat leerjaar zijn behaald. Dat betekent dus dat alle praktische opdrachten, theoretische toetsen, en handelingsdelen van het vierde leerjaar moeten worden overgedaan.
  - b. Voor een kandidaat die voor de tweede maal in het vierde leerjaar het onderwijs van de gemengde of theoretische leerweg volgt en die in het eerste jaar voor het profielwerkstuk

de beoordeling 'voldoende' of 'goed' heeft gekregen, blijft het eerder gemaakte profielwerkstuk deel uitmaken van het examendossier. Dat betekent dat de kandidaat in het tweede jaar vrijgesteld is van het maken van een profielwerkstuk, en dat de titel of thema, en de beoordeling gehandhaafd blijven.

Voorwaarde hiervoor is wel dat het profielwerkstuk het tweede jaar voldoet aan de eisen gesteld in art. D.2.1.

- c. De onderdelen van het schoolexamen die in het derde leerjaar vmbo zijn afgelegd blijven wel een onderdeel van het examendossier. De cijfers en beoordelingen die hiervoor zijn behaald blijven dus gehandhaafd.
In geval voor een vak het Programma van Toetsing en Afsluiting van het derde leerjaar voor het nieuwe cohort in samenstelling of berekening van het cijfer voor het schoolexamen afwijkt van dat voor het cohort waartoe de kandidaat in het derde leerjaar behoorde, wordt door de directeur bepaald wat voor deze kandidaat het totale Programma van Toetsing en Afsluiting voor dit vak is. De directeur deelt dit de kandidaat zo spoedig mogelijk schriftelijk mee.
2. Aan een kandidaat die voor de tweede maal in dezelfde leerweg in het vierde leerjaar het onderwijs volgt, worden ten aanzien van de onderdelen van het examendossier die vervallen op grond van het in lid 1.a genoemde, in het tweede jaar geen ten opzichte van de andere kandidaten aanvullende eisen gesteld.
Deze kandidaat moet de handelingsdelen en praktische opdrachten echter wel opnieuw uitvoeren. Waar dit noodzakelijk is kunnen de opdrachten voor deze kandidaat inhoudelijk afwijken van de opdrachten voor de andere kandidaten; ze kunnen echter niet moeilijker zijn of groter van omvang. Ook worden er geen andere eisen gesteld ten aanzien van de beoordeling.

art. D.4 Afsluiting schoolexamen; verstrekking beoordeling schoolexamen

1. Voor de aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen verstrekt de directeur aan de examenkandidaat.
  - a. de cijfers voor het schoolexamen;
  - b. de beoordeling van de vakken waarvoor geen cijfer wordt vastgesteld, en de beoordeling van het profielwerkstuk;
  - c. een overzicht van behaalde resultaten van alle onderdelen in het examendossier.
Deze verstrekking vormt de afsluiting van het schoolexamen.
2. De directeur en de examensecretaris tekenen voor verstrekking van de in het eerste lid genoemde cijfers, overzichten en beoordelingen.
3. De examenkandidaat tekent voor ontvangst van de in het eerste lid genoemde cijfers, beoordelingen en overzicht.
4. Een examenkandidaat die in extra vakken examen aflegt, kan direct na de afsluiting van het schoolexamen de directeur schriftelijk melden dat hij voor een of meer van deze vakken geen examen meer aflegt.
Deze keuze is definitief. De betreffende vakken maken vanaf dat moment geen deel meer uit van zijn examendossier, dat wil zeggen dat het resultaat van het schoolexamen voor deze vakken vervalt, en dat de kandidaat voor deze vakken geen centraal examen aflegt. De overblijvende vakken moeten wel blijven voldoen aan de verplichtingen die de wet en het uitvoeringsbesluit aan de inhoud van het examen geeft.
5. Voor een examenkandidaat die in een of meer vakken examen aflegt op een hoger niveau, geldt na afsluiting van het schoolexamen hetgeen in art. A.17.6 is vermeld.

E. Het centraal examen, de uitslag van het examen en overige bepalingen

HET CENTRAAL EXAMEN VMBO

art. E.1 Centraal examen

1. Het centraal examen heeft drie afnameperiodes. Deze worden aangeduid als eerste, tweede en derde tijdvak. Het tweede en derde tijdvak bieden de examenkandidaat gelegenheid om het centraal examen alsnog te voltooien, dan wel het centraal examen volgens de geldende regels te herkansen.
2. Het eerste en tweede tijdvak vallen in het laatste leerjaar.
3. Het derde tijdvak is aansluitend aan het laatste leerjaar.
4. De minister kan vakken aanwijzen waarvoor het centraal examen in het tweede tijdvak door het CvTE wordt afgenomen.
5. De centrale examens in het derde tijdvak worden afgenomen door het CvTE.
6. Het CvTE kan voor een centraal examen in een vak een afnameperiode instellen waarbinnen het bevoegd gezag zelf de afnametijdstippen bepaalt. Deze afnameperiode vangt niet eerder aan dan op 1 april van dat examenjaar en omvat het eerste en tweede tijdvak van dat examenjaar. Dit wordt aangeduid als een 'examen met een flexibel afnamemoment'.

art. E.2 Gecommitteerden centraal examen

1. a. Op het examenwerk van het centraal examen vindt een tweede correctie plaats door een gecommitteerde.
b. De minister maakt een koppeling van scholen voor de uitvoering van de tweede correctie door gecommitteerden.
c. Het bevoegd gezag wijst op grond van deze koppeling voor elk vak waarin centraal examen wordt afgenomen een of meer gecommitteerden aan.
Deze aanwijzing geldt tot na afloop van de herkansing.
2. a. In afwijking van het gestelde in het eerste lid wijst het bevoegd gezag voor de centrale examens in algemene vakken die digitaal worden afgenomen en die een of meer open vragen bevatten, voor de tweede correctie zelf een gecommitteerde aan.
b. In afwijking van het gestelde in het eerste lid wijst het bevoegd gezag voor de centraal schriftelijk en praktisch examens in de profielvakken een tweede examinerator aan.

art. E.3 Toelating tot het centraal examen

1. Een kandidaat wordt slechts tot het centraal examen toegelaten wanneer hij het schoolexamen heeft afgesloten. Op grond van art B.6 houdt dit in dat:
  - a. voor het vak lichamelijke opvoeding en het vak kunstvakken inclusief ckv, de beoordeling 'voldoende' of 'goed' is gegeven, en
  - b. voor alle andere vakken een cijfer voor het schoolexamen is vastgesteld, en alle handelingsdelen naar behoren zijn voldaan, en
  - c. voor de gemengde en theoretische leerweg: voor het profielwerkstuk de beoordeling 'voldoende' of 'goed' is gegeven.
2. De directeur meldt tenminste tien (kalender)dagen voor de aanvang van de centrale examens in het eerste tijdvak aan DUO voor iedere kandidaat de vakken waarin hij centraal examen zal afleggen en welke cijfers en beoordelingen hij voor het schoolexamen heeft behaald.
Indien noodzakelijk kan de directeur nog tot drie (kalender)dagen voor de aanvang van de centrale examens wijzigingen in deze gegevens aan DUO melden (Regeling register onderwijsdeelnemers, artikel 6).
3. Het bevoegd gezag kan in afwijking van het eerste lid een examenkandidaat die wegens ziekte of een andere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid het schoolexamen in één of meer vakken niet heeft kunnen afsluiten voor het begin van het eerste tijdvak van het centraal examen, in de gelegenheid stellen het schoolexamen in een vak vakken af te sluiten

- vóór het centraal examen in dat vak of in die vakken, maar na de aanvang van het eerste tijdvak. In dit geval zendt het bevoegd gezag de resultaten zo spoedig mogelijk aan DUO.
4. a. In afwijking van het gestelde in lid 1 en 2 wordt voor een vak met een flexibel afnamemoment voor het centraal examen, het schoolexamen tenminste tien werkdagen voor de afname van het centraal examen afgesloten.
Het cijfer voor het schoolexamen voor dit vak wordt tenminste tien kalenderdagen voor de afname van het centraal examen aan DUO verzonden. Indien noodzakelijk kan de directeur nog tot drie kalenderdagen voor de afname van het centrale examen wijzigingen in deze gegevens aan DUO melden;
  - b. In afwijking van het gestelde in de lid 1 en 2 wordt voor de beroepsgerichte keuzevakken het schoolexamen tenminste tien kalenderdagen voor de bekendmaking van de normering van het CSPE afgesloten, en worden de cijfers voor het schoolexamen van deze vakken naar DUO gezonden. Indien noodzakelijk kan de directeur nog tot drie kalenderdagen voor de afname van het CSPE wijzigingen in deze gegevens aan DUO melden;

art. E.4 Toetsen centraal examen

1. a. Voor elk algemeen vak in de theoretische en gemengde leerweg waarvoor het examen een centraal examen omvat, wordt voor het centraal examen één schriftelijke toets afgenomen. Deze toetsen worden op een vast moment afgenomen, bepaald door het CvTE.
  - b. Voor elk algemeen vak in de basis- en kaderberoepsgerichte leerweg waarvoor het examen een centraal examen omvat, wordt voor het centraal examen één digitale toets afgenomen. Voor deze toetsen bepaalt de directeur een afnamemoment, binnen de afnameperiode bepaald door het CvTE.
Het moment van afname wordt tenminste tien schooldagen van tevoren aan de kandidaten meegedeeld en vastgelegd in magister.
  - c. Voor elke profielvak bestaat het centraal examen uit een centraal schriftelijk en praktisch examen (CSPE).
Voor deze toetsen bepaalt de directeur een afnamemoment, binnen de afnameperiode bepaald door het CvTE.
Het moment van afname wordt tenminste tien schooldagen van tevoren aan de kandidaten meegedeeld en vastgelegd in magister.
2. De minister stelt een College voor Toetsen en Examens (CvTE) in dat die onder meer tot taak heeft:
    - a. het vaststellen van het aantal toetsen, de tijdsduur en de aard van de toetsen, overeenkomstig het examenprogramma;
    - b. het vaststellen van het tijdstip van de toetsen, de wijze waarop en de vorm waarin de toetsen worden afgenomen;
    - c. het tot stand brengen en vaststellen van de opgaven;
    - d. het tot stand brengen en bij regeling vaststellen van de beoordelingsnormen en de daarbij behorende scores;
    - e. het geven van regels voor de omzetting van de scores in cijfers;
    - f. het tot stand brengen en bij regeling vaststellen van syllabi, overeenkomstig het examenprogramma;
    - g. het geven van regels met betrekking tot de hulpmiddelen die gebruikt mogen worden bij het maken van de opgaven.
  3. De directeur draagt er zorg voor dat de opgaven voor het centraal examen geheim blijven tot de aanvang van de toets waarvoor deze opgaven dienen.
Hiertoe worden nadere protocollen vastgesteld conform de voorschriften van het CvTE. Deze protocollen worden tenminste vijf schooldagen voor aanvang van de centrale examens aan de betrokkenen meegedeeld.
  4. Tijdens een toets van het centraal examen worden aan kandidaten geen mededelingen van welke aard dan ook over de opgaven gedaan, uitgezonderd mededelingen van het CvTE.
  5. De directeur zorgt voor het nodige toezicht bij het centraal examen.
De toezichthouders bij het centraal examen maken een proces-verbaal op. Hierin wordt opgenomen:
    - a. het begin en eindtijdstip van de betreffende zitting;
    - b. welke kandidaten aanwezig waren;
    - c. welke kandidaten te laat kwamen, onder vermelding van het tijdstip van binnenkomst;

- d. het tijdstip waarop elke kandidaat zijn werk inlevert en de examenruimte verlaat;
  - e. eventuele bijzonderheden die zich tijdens de zitting voordoen.
- De toezichthouders leveren dit proces-verbaal met het gemaakte examenwerk in bij de directeur.
- 6. De aan de examenkandidaten voorgelegde opgaven, en de door hen gemaakte aantekeningen blijven in het examenlokaal tot het einde van de toets. Dit geldt ook voor de kandidaat tijdens het examen gemaakte aantekeningen en gebruikte kladpapier.
  - 7. Kandidaten zijn verplicht deel te nemen aan de voor hen geldende toetsen van het centraal examen. Tenminste vijf schooldagen voor de aanvang van het centraal examen wordt aan de kandidaten een reglement uitgereikt betreffende de gang van zaken en de te volgen procedures bij de toetsen van het centraal examen. Dit reglement is een onderdeel van het examenreglement.
  - 8. Tenminste vijf schooldagen voor de aanvang van het centraal examen ontvangen alle examinatoren en toezichthouders die betrokken zijn bij het centraal examen een reglement betreffende de gang van zaken en de te volgen procedures bij de toetsen van het centraal examen. Dit reglement vormt een onderdeel van het examenreglement.
  - 9. Het CvTE kan regels stellen voor de uitvoering van een toets van het centraal examen.

art. E.5 Verhinderung centraal examen; te laat komen

- 1. a. Indien een examenkandidaat om een geldige reden, ter beoordeling van de directeur, is verhinderd bij het centraal examen van één of meer vakken in het eerste tijdvak aanwezig te zijn, krijgt hij in het tweede tijdvak de gelegenheid het centraal examen alsnog te voltooien. De kandidaat maakt in dat geval maximaal twee toetsen per dag
- b. Indien een kandidaat ook in het tweede tijdvak om een geldige reden, ter beoordeling van de directeur, verhinderd is, of als hij het centraal examen in het tweede tijdvak niet kan voltooien, wordt hij in de gelegenheid gesteld in het derde tijdvak ten overstaan van het CvTE zijn examen te voltooien.
- 2. Indien een examenkandidaat om een geldige reden, ter beoordeling van de directeur, is verhinderd bij een centraal examen waarvan het afname moment door de directeur is bepaald, bepaalt de directeur het tijdstip waarop hij dit examen alsnog kan afleggen.
- 3. Onder geldige reden wordt verstaan: ziekte of andere ernstige van de wil van de kandidaat onafhankelijke omstandigheden. De kandidaat of zijn ouder, voogd of verzorger meldt dit voor aanvang van de toets bij de directeur. Binnen vier schooldagen moet de kandidaat of, indien deze minderjarig is zijn ouders, voogden of verzorgers, bij de directeur een schriftelijke verklaring inleveren met de reden van het verzuim.
- 4. Wanneer een kandidaat zonder geldige reden een toets van het centraal examen verzuimt maakt hij zich schuldig aan een onregelmatigheid als bedoeld in art. A.7 van dit reglement.
- 5. Een kandidaat die bij een zitting van het centraal examen te laat komt, kan tot uiterlijk een half uur na de aanvang tot een toets worden toegelaten. Voor hem geldt de normale eindtijd van deze examenzitting.

art. E.6 Beoordeling toetsen centraal examen

- 1. De toetsen van het centraal examen worden door de examinerator en de gecommiteerde in overleg beoordeeld met een score. Zij passen hierbij de door het CvTE vastgestelde beoordelingsnormen toe. Van deze vaststelling is geen beroep mogelijk.
- 2. Aan de hand van de door het CvTE hiervoor vastgestelde regels stelt de directeur op grond van deze score het cijfer voor het centraal examen in een vak vast. Deze cijfers worden uitgedrukt in een getal met één decimaal uit de reeks van 1 tot en met 10.
- 3. Bij het maken van het centraal schriftelijk en praktisch examen is een examinerator in het betreffende vak aanwezig. Hij beoordeelt de praktische opdrachten tijdens het maken van de praktijkopgaven en legt zijn bevindingen over de verrichtingen van de kandidaat schriftelijk vast volgens de richtlijnen van de CvTE. Examinerator en tweede examinerator stellen vervolgens op basis van de beoordelingsnormen van het CvTE in overleg een score vast voor het werk. Van deze vaststelling is geen beroep mogelijk.
- 4. De voor de toets door de examinerator en gecommiteerde of tweede examinerator vastgestelde score wordt niet met de kandidaat besproken. De kandidaat heeft ook geen recht op bespreking van het door hem gemaakte werk.

De kandidaat of, indien hij minderjarig is, zijn ouders, voogden of verzorgers kunnen wel bij de directeur om inzage in dit werk verzoeken. Zie voor het reglement voor inzage van het werk van het centraal examen art. E.20.

5. De examinatoren die bij het centraal examen zijn betrokken ontvangen tenminste vijf schooldagen voor de aanvang van het centrale examen een reglement voor de gang van zaken en te volgen procedures met betrekking tot de beoordeling en cijfervaststelling voor de toetsen van het centraal examen. Dit reglement vormt een onderdeel van het examenreglement.
6. Voor de vakken waarvoor het centraal examen door het CvTE wordt afgenomen vindt ook de beoordeling van dit examen plaats door het CvTE. Het CvTE deelt de door de kandidaten behaalde cijfers aan de directeur mee.

**art. E.7 Niet op regelmatige wijze afgenomen centraal examen;
onvoorziene omstandigheden centraal examen (wet artikel 2.61.2 en 2.61.3)**

1. Indien het centraal examen naar het oordeel van de inspectie niet op regelmatige wijze heeft plaatsgevonden kan zij besluiten dat het geheel of gedeeltelijk voor een of meer kandidaten opnieuw wordt afgenomen.
In dat geval stelt het CvTE op verzoek van de inspectie nieuwe opgaven vast en bepaalt het CvTE op welke wijze en door wie het examen zal worden afgenomen.
2. Indien door onvoorziene omstandigheden het centraal examen in een of meer vakken aan een of meer scholen niet op de voorgeschreven wijze kan worden afgenomen, beslist de minister op welke wijze wordt gehandeld.

art. E.8 Continuïteitsplan centraal examen

Voor eventualiteiten waarbij de geheimhouding van examens geschonden is of afname niet mogelijk is, stellen de examenorganisaties een zogenoemd continuïteitsplan op. In het meest ingrijpende scenario kunnen één of meer centrale examens worden uitgesteld en kan het eerste en tweede tijdvak zich uitstrekken tot het moment van de vroegste zomervakantie in het betreffende schooljaar, zoals door de minister vastgesteld.

UITSLAG, HERKANSING CENTRAAL EXAMEN EN DIPLOMERING

art. E.9 Eindcijfers; vaststelling uitslag

1. a. Voor elk vak waarin examen wordt afgelegd, met uitzondering het vak lichamelijke opvoeding en het vak kunstvakken inclusief ckv, stelt de directeur het eindcijfer van het eindexamen vast. Dit eindcijfer wordt uitgedrukt in een geheel cijfer uit de reeks van 1 tot en met 10.
- b. Voor een vak waarvoor het examen zowel een schoolexamen als een centraal examen omvat, is het eindcijfer het rekenkundig gemiddelde van het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen. Indien de uitkomst van de berekening niet een geheel getal is, dan wordt dat getal, indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer 5 of hoger is, naar boven afgerond.
- c. Voor vakken waarvoor het eindexamen alleen uit een schoolexamen bestaat is het eindcijfer van het eindexamen gelijk aan het cijfer voor het schoolexamen. Dit cijfer wordt vastgesteld conform het gestelde in art. B.6.1.b.
- d. Voor het profielwerkstuk in de gemengde en theoretische leerweg wordt conform art. B.6.3 geen cijfer vastgesteld.
2. a. De directeur stelt voor de vaststelling van de uitslag van het eindexamen vast of de examenkandidaat het eindexamen heeft afgelegd in de in het uitvoeringsbesluit voorgeschreven vakken en onderdelen.
- b. Na de vaststelling van de eindcijfers stellen de directeur en de examensecretaris de uitslag vast. De uitslag luidt: 'geslaagd' of 'afgewezen'.
- c. De examenuitslag voor het examen vmbo wordt bepaald op grond van
  - de cijfers voor het centraal examen, en
  - de eindcijfers voor alle examenvakken die met een cijfer worden beoordeeld, en
  - de beoordelingen voor het vak lichamelijke opvoeding, het vak kunstvakken inclusief ckv, en indien van toepassing het profielwerkstuk.

art. E.10 Uitslag examen vmbo

*N.B.: Deze uitslagregeling geldt voor het examen van 2024.
Voor de jaren er na kan de minister besluiten dat deze regeling op bepaalde punten wordt gewijzigd.*

1. Basisberoepsgerichte en kaderberoepsgerichte leerweg

- De examenkandidaat die het eindexamen vmbo in de basisberoepsgerichte of kaderberoepsgerichte leerweg heeft afgelegd, is geslaagd indien:
- 1.1. a. het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het centraal examen behaalde cijfers (inclusief het CSPE) ten minste 5,5 is;
  - b. hij voor het vak Nederlandse taal als eindcijfer 5 of hoger heeft behaald;
  - c. hij onverminderd onderdeel b:
    - 1°. voor een van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 of hoger en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of hoger heeft behaald;
    - 2°. voor een van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 4 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of hoger waarvan ten minste een 7 of hoger heeft behaald; of
    - 3°. voor twee van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of hoger waarvan ten minste een 7 of hoger heeft behaald;
  - d. hij voor geen van de onderdelen van het combinatiecijfer, genoemd in lid 1.2, lager dan het eindcijfer 4 heeft behaald; en
  - e. hij voor de vakken lichamelijke opvoeding en kunstvakken inclusief culturele en kunstzinnige vorming de kwalificatie «voldoende» of «goed» heeft behaald.
- 1.2. Bij de uitslagbepaling volgens lid 1.1.c wordt het gemiddelde van de eindcijfers van alle beroepsgerichte keuzevakken aangemerkt als het eindcijfer van één vak. Dit gemiddelde wordt aangeduid als het *combinatiecijfer*.

- 1.3. De directeur bepaalt het combinatiecijfer, bedoeld in lid 1.2, als het rekenkundig gemiddelde van de eindcijfers van de samenstellende onderdelen. Indien de uitkomst van deze berekening niet een geheel getal is, wordt dat getal indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond.
- 1.4. Een kandidaat die volgens het hierboven gestelde niet is geslaagd, is afgewezen.
- 1.5. Zodra de eindcijfers en indien mogelijk de uitslag zijn vastgesteld, maakt de directeur deze schriftelijk aan de examenkandidaat bekend, onder mededeling van het recht op herkansing, als bedoeld in art. E.13. Indien de examenkandidaat geen herkansing doet is deze uitslag is de definitieve uitslag.

2. Theoretische leerweg

De examenkandidaat die het eindexamen vmbo in de gemengde leerweg heeft afgelegd, is geslaagd indien:

- 2.1.
  - a. het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het centraal examen behaalde cijfers ten minste 5,5 is;
  - b. hij voor het vak Nederlandse taal als eindcijfer 5 of hoger heeft behaald;
  - c. hij onverminderd onderdeel b:
    - 1°. voor een van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 of hoger en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of hoger heeft behaald;
    - 2°. voor een van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 4 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of hoger waarvan ten minste een 7 of hoger heeft behaald; of
    - 3°. voor twee van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of hoger waarvan ten minste een 7 of hoger heeft behaald;
  - d. hij voor de vakken lichamelijke opvoeding en kunstvakken inclusief culturele en kunstzinnige vorming de kwalificatie «voldoende» of «goed» heeft behaald; en
  - e. hij voor het profielwerkstuk de kwalificatie «voldoende» of «goed» heeft behaald.
- 2.2. Voor een kandidaat van de theoretische leerweg die als extra vak examen heeft afgelegd in een volledig beroepsgericht programma als geldend voor de gemengde leerweg, geldt dat de hiervoor behaalde eindcijfers voor het profielvak en de beroepsgerichte keuzevakken op eenzelfde wijze bij de uitslag worden betrokken zoals dat bij de gemengde leerweg geldt. Dat betekent dat het CSPE onderdeel is van de centrale examens als vermeld in lid 3.1.a, en hetgeen bij de gemengde leerweg in lid 2.2, 2.3 en 2.1.d over het combinatiecijfer en de onderdelen daarvan is bepaald, geldt voor de uitslagregeling voor deze kandidaat. (Zie echter ook art. E.12).
- 2.3. Een kandidaat die volgens het hierboven gestelde niet is geslaagd, is afgewezen.
- 2.4. Zodra de eindcijfers en indien mogelijk de uitslag zijn vastgesteld, maakt de directeur deze schriftelijk aan de examenkandidaat bekend, onder mededeling van het recht op herkansing, als bedoeld in art. E.13. Indien de examenkandidaat geen herkansing doet is deze uitslag is de definitieve uitslag.

art. E.11 Geslaagd cum laude

1. Basisberoepsgerichte en kaderberoepsgerichte leerweg

Een examenkandidaat is geslaagd voor het eindexamen vmbo basisberoepsgerichte leerweg of kaderberoepsgerichte leerweg met toekenning van het *judicium* (= het oordeel) *cum laude* indien de eindexamenuitslag voldoet aan de volgende voorschriften:

- a. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van:
  - 1°. de eindcijfers voor het profielvak en de twee algemene vakken van het profieldeel; en
  - 2°. het combinatiecijfer, bedoeld in art. E.10.1.2; en
- b. ten minste het eindcijfer 6 of ten minste de kwalificatie «voldoende» voor alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling.

2. Theoretische leerweg

Een examenkandidaat is geslaagd voor het eindexamen vmbo theoretische leerweg met toekenning van het *judicium* (= het oordeel) *cum laude* indien de eindexamenuitslag voldoet aan de volgende voorschriften:

- a. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van de eindcijfers voor:
  - 1°. de vakken Nederlandse taal, Engelse taal en maatschappijleer, en de algemene vakken van het profieldeel; en
  - 2°. het vak uit het vrije deel waarvoor het hoogste eindcijfer is vastgesteld, en
- b. ten minste het eindcijfer 6 of ten minste de kwalificatie «voldoende» voor het profielwerkstuk en alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling.

3. Het *judicium cum laude* wordt op het diploma vermeld.

art. E.12 Extra vakken

Indien dat nodig is om de examenkandidaat te laten slagen betrekken de directeur en de examensecretaris een of meer eindcijfers van de vakken niet bij de bepaling van de definitieve uitslag. De overgebleven vakken dienen een eindexamen te vormen.

art. E.13 Herkansing centraal examen; herkansing CSPE

1. a. Elke examenkandidaat heeft na bekendmaking van de eindcijfers, het recht voor één vak van het eindexamen waarin hij centraal examen heeft afgelegd, opnieuw deel te nemen aan het centraal examen voor een algemeen vak óf, voor de gemengde of theoretische leerweg, het CSPE. Voor de herkansing van het CSPE geldt hetgeen in lid 2. is vermeld.
Wanneer het een centraal examen met een vast afnamemoment betreft, vindt deze herkansing plaats in het tweede, of indien art. E.5.1.b van toepassing is, het derde tijdvak.
Wanneer het een centraal examen betreft met een flexibel afnamemoment bepaalt de directeur het moment binnen de geldende afnameperiode waarop de herkansing plaatsvindt.
- b. Daarnaast heeft elke de examenkandidaat van de basis- en kaderberoepsgerichte leerweg na bekendmaking van de eindcijfers ook het recht opnieuw deel te nemen aan het CSPE. Hiervoor geldt het hetgeen in lid 2 is vermeld.
2. a. De herkansing van het CSPE betreft het opnieuw afleggen van deze toets of, naar keuze van de kandidaat, van een of meer onderdelen hiervan. Hierbij gelden de voorwaarden zoals die door het CvTE zijn opgesteld.
De herkansing van het CSPE wordt door het bevoegd gezag binnen de geldende afnameperiode aansluitend aan het eerste tijdvak of in het tweede tijdvak afgenomen. De directeur bepaalt hiervoor het moment van afname.
- b. Bij de bepaling van het cijfer voor de herkansing van het CSPE wordt strikt gewerkt volgens de regels die hiervoor door het CvTE worden opgesteld.
(Van *alle* onderdelen die opnieuw zijn afgelegd komt de score in plaats van de bij de eerste afname behaalde score, van de onderdelen die de kandidaat niet opnieuw aflegt blijft de score van de eerste afname staan. Met deze gegevens wordt volgens de regels van het CvTE het nieuwe cijfer voor het CSPE bepaald.)
3. De examenkandidaat deelt de directeur voor een door deze laatste te bepalen dag en tijdstip schriftelijk mee dat hij gebruik maakt van het in het lid 1.a en/of 1.b. bedoelde recht op herkansing, en waar het het CSPE betreft, welke onderdelen hij wil herkansen.
4. Het hoogste van de cijfers behaald bij de herkansing en bij het eerder afgelegde centraal examen voor een vak geldt als definitief cijfer voor het centraal examen voor dat vak.
5. Na afloop van de herkansing(en) stellen de directeur en de examensecretaris de uitslag definitief vast. De directeur maakt deze uitslag schriftelijk aan de examenkandidaat bekend.
6. Het gestelde in lid 1. geldt onverkort voor een kandidaat die bij de herkansing kiest voor een vak dat hij in het eerste tijdvak op hoger niveau heeft afgelegd. De herkansing vindt dan ook plaats op dat hogere niveau.
Voor deze kandidaat geldt ook de terugvaloptie als vermeld in art. E.14.
7. Uiterlijk drie (kalender)dagen voor de aanvang van het tweede en derde tijdvak zendt het bevoegd gezag aan DUO van elke deelnemende kandidaat de in de eerdere tijdvakken door behaalde cijfers, en de, voor zover van toepassing, alsnog behaalde cijfers van het schoolexamen, en de vakken waarin een de kandidaat in dat tijdvak centraal examen zal afleggen.

art. E.14 Terugvaloptie bij vakken op hoger niveau

1. Een examenkandidaat die in het eerste tijdvak voor een of meer vakken het examen op hoger niveau als vermeld in art. A.17 heeft afgelegd heeft, naast het in art. E.13 genoemde recht op herkansing van het centraal examen, het recht voor de vakken waarvoor hij in het eerste tijdvak het centraal examen op hoger niveau heeft afgelegd en die hij niet kiest voor de herkansing als vermeld in art. E.13, in het tweede tijdvak alsnog het centraal examen op het niveau van inschrijving af te leggen.
Voor het berekenen van het eindcijfer op het niveau van inschrijving wordt dan, voor zover dit is vastgesteld en dit door de inspectie wordt toegestaan, het cijfer voor het schoolexamen voor het niveau van inschrijving gebruikt, en indien dit niet het geval is, het cijfer voor het schoolexamen op het hogere niveau.
Het gebruik maken van deze terugvaloptie voor een vak is definitief: wanneer de examenkandidaat hiervan gebruik maakt, vervalt voor dit vak het resultaat van het eerder afgelegde centraal examen op het hogere niveau. Het eindcijfer van het examen op het niveau van inschrijving geldt als cijfer voor het examen.
2. De examenkandidaat deelt de directeur voor een door deze laatste te bepalen dag en tijdstip schriftelijk mee dat hij gebruik maakt van het in het lid 1. bedoelde recht.

art.E.15 Diploma, cijferlijst en certificaat

1. De directeur reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke kandidaat die eindexamen heeft afgelegd een cijferlijst uit waarop zijn vermeld:
  - a. de cijfers voor het schoolexamen en de cijfers voor het centraal examen;
  - b. voor de gemengde en theoretische leerweg: het thema en de beoordeling van het profielwerkstuk;
  - c. de beoordeling de vakken lichamelijke opvoeding en kunstvakken inclusief ckv uit het gemeenschappelijk deel van de profielen;
  - d. de eindcijfers voor de examenvakken;
  - e. het combinatiecijfer als bedoeld in art. E.10.1.2, E.10.2.2, of, indien van toepassing E.10.3.2;
  - f. de uitslag van het eindexamen.Het model voor deze cijferlijst wordt door de minister vastgesteld.
2. De directeur reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke voor het examen geslaagde kandidaat een diploma uit waarop het profiel of de profielen zijn vermeld die bij de uitslag van het eindexamen zijn betrokken.
Het model voor het diploma wordt door de minister vastgesteld.
3. Indien een examenkandidaat extra vakken examen heeft afgelegd, worden de vakken die niet bij de bepaling van de uitslag zijn betrokken op de cijferlijst vermeld, tenzij de examenkandidaat daartegen bedenkingen heeft geuit.
4. Indien een kandidaat op grond van art. A.15.1 is vrijgesteld van het vak lichamelijke opvoeding, wordt dit vak vermeld op de cijferlijst, zonder vermelding van een cijfer
Indien een kandidaat op grond van art. A.15.2 is vrijgesteld van het examen in een vak wordt dit vak op de cijferlijst vermeld met de eerder behaalde cijfers.
5. De directeur reikt een certificaat uit aan de examenkandidaat die is afgewezen voor het eindexamen vmbo, met goed gevolg een of meer vakken van dat eindexamen heeft afgesloten en de school verlaat. Hierop zijn vermeld:
  - a. het vak of de vakken waarvoor de kandidaat een eindcijfer 6 of hoger heeft behaald; en
  - b. het thema van het profielwerkstuk, indien beoordeeld met 'goed' of 'voldoende'.Het model voor dit certificaat wordt door de minister vastgesteld.
6. De directeur en de examensecretaris ondertekenen de diploma's, cijferlijsten en certificaten. Indien van toepassing tekenen zij ook de bijlagen als vermeld in art. A.18.3.

art. E.16 Voorlopige cijferlijst

1. Indien de examenkandidaat in het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar een centraal examen of een afsluitend schoolexamen in één of meer vakken heeft afgelegd en vervolgens de school verlaat zonder het eindexamen te voltooien, verstrekt de directeur hem een voorlopige cijferlijst met de behaalde eindcijfers, voor zover deze niet op grond

van art. C.2 of artikel 3.36 van het uitvoeringsbesluit zijn vervallen.

Hetzelfde geldt voor een examenkandidaat die het gespreid centraal examen aflegt, als bedoeld in art. E.18, en die de school verlaat zonder het eindexamen te voltooien.

2. Op de voorlopige cijferlijst worden vermeld:
  - a. het vak of de vakken waarin de examenkandidaat centraal examen of een afsluitend schoolexamen heeft afgelegd;
  - b. het cijfer van het schoolexamen;
  - c. het cijfer van het centraal examen;
  - d. het eindcijfer voor het vak;
  - e. de aantekening of gebruik is gemaakt van het recht op herkansing van het centraal examen.
3. De minister stelt het model van de voorlopige cijferlijst vast.
4. De eindexamenkandidaat kan geen rechten meer ontlenen aan de voorlopige cijferlijst met ingang van het moment waarop aan de kandidaat een cijferlijst als bedoeld in art.E.15 is uitgereikt die in ieder geval de eindcijfers van de voorlopige cijferlijst omvat.
5. De directeur en de examensecretaris tekenen de voorlopige cijferlijsten.

art. E.17 Terugtrekken voor het examen

Een kandidaat kan zich tot de vóór de laatste voor hem geldende toets van het centraal examen terugtrekken van het examen. Voor een kandidaat die zich heeft teruggetrokken wordt geen uitslag vastgesteld; hij ontvangt dan ook geen diploma of cijferlijst.

De in art. D.3 vermelde regels betreffende doubleren zijn wel van kracht.

OVERIGE BEPALINGEN

art. E.18 Spreiding voltooiing eindexamen (uitvoeringsbesluit artikel 3.56)

1. Het bevoegd gezag kan, de inspectie gehoord, toestaan dat een examenkandidaat die in het laatste leerjaar langdurig ziek is of die lange tijd ten gevolge van een bijzondere, van zijn wil onafhankelijke, omstandigheid niet in staat is geweest het onderwijs in alle eindexamenvakken gedurende het laatste leerjaar te volgen, het centraal examen en in voorkomend geval het schoolexamen voor een deel van de vakken in het ene schooljaar, en voor het andere deel in het daaropvolgende schooljaar aflegt. In dat geval wordt het eindexamen in een vak in het eerste of in het tweede van deze schooljaren afgesloten.
2. Het bevoegd gezag geeft de toestemming, bedoeld in het eerste lid, uiterlijk voor de aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen. In bijzondere gevallen kan het bevoegd gezag afwijken van de eerste volzin voor een examenkandidaat die nog niet in alle betrokken eindexamenvakken centraal examen heeft afgelegd.
3. De kandidaat heeft het recht van herkansing, bedoeld in art. E.13, in het eerste en in het tweede schooljaar van het gespreid centraal examen, met dien verstande dat het recht van herkansing in het eerste schooljaar ontstaat nadat de eindcijfers van de vakken waarvoor in het eerste schooljaar het centraal examen is afgesloten, voor de eerste maal zijn vastgesteld. Opmerking: Het is niet toegestaan in het tweede jaar opnieuw centraal examen af te leggen voor een vak dat in het eerste jaar is afgesloten.
4. Zo spoedig mogelijk na de vaststelling van de eindcijfers, behaald tot en met het eerste schooljaar van het gespreid centraal examen, levert het bevoegd gezag voor die examenkandidaat voor zover van toepassing de gegevens, genoemd in art. E.19 aan DUO.
5. De directeur en de examensecretaris stellen op verzoek van de examenkandidaat de uitslag van het eindexamen vast aan het einde van het eerste schooljaar van het gespreid centraal examen of het gespreid schoolexamen, met overeenkomstige toepassing van art. E.10.

art. E.19 Gegevensverstrekking

Zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen twee weken na de vaststelling van de definitieve eindcijfers en, indien van toepassing, de definitieve uitslag van het eindexamen, levert het bevoegd gezag van alle examenkandidaten de volgende gegevens aan DUO, voor zover van toepassing:

- a. de schoolsoort waarin het examen is afgelegd;
- b. het profiel of de profielen waarop het examen betrekking heeft;
- c. de vakken waarin examen is afgelegd, met indien van toepassing, op welk niveau;
- d. de cijfers en beoordelingen van het schoolexamen;
- e. het thema of de titel van het profielwerkstuk;
- f. de cijfers van het centraal examen;
- g. de eindcijfers;
- h. de uitslag van het eindexamen;
- i. de datum waarop de uitslag is vastgesteld.

art. E.20 Werk centraal examen; reglement voor bewaren, inzage en vernietiging

1. Het bevoegd gezag bewaart het gemaakte werk van het centraal examen van de examenkandidaat gedurende tenminste 6 maanden na de vaststelling van de uitslag. Het bevoegd draagt er zorg voor dat een volledig stel van de bij het centraal examen gebruikte opgaven tenminste zes maanden na vaststelling van de uitslag bewaard blijft in het archief van de school.
2. De kandidaat, of als deze minderjarig is, zijn ouders, voogden of verzorgers kunnen de directeur inzage in het werk van het centraal examen verzoeken. Deze inzage geschiedt uitsluitend op school en onder toezicht van de directeur of diens plaatsvervanger. Bij deze inzage vindt geen discussie plaats over het voor het werk of onderdelen daarvan toegekend aantal punten. Het werk mag op geen enkele wijze gekopieerd of gefotografeerd worden, of buiten het schoolgebouw gebracht worden.
3. Wanneer bij de inzage blijkt dat er door de correctoren een aanwijsbare fout is gemaakt, wordt er gehandeld volgens het protocol dat de inspectie hiervoor heeft opgesteld.

4. De kandidaat die voor een vak ten overstaan van het CvTE centraal examen aflegt met geheime opgaven, kan omtrent zijn werk gedurende een periode van zes maanden inlichtingen inwinnen bij het CvTE.
5. Het werk van de kandidaten wordt na de bewaartermijn vernietigd.

art. E.21 Afgewezen kandidaten

1. Voor een kandidaat die is afgewezen voor het eindexamen vmbo en die het vierde leerjaar overdoet, geldt in aanvulling op art. D.3 dat voor alle vakken waarvoor het examen een centraal examen omvat, de cijfers die hiervoor in het eerste jaar zijn behaald en de bijbehorende eindcijfers vervallen. De kandidaat moet dus alle centrale examens (inclusief het CSPE) in het tweede jaar opnieuw afleggen.
2. Een kandidaat die is afgewezen voor het eindexamen vmbo theoretische leerweg en die de school verlaat kan in het vavo alsnog zijn diploma behalen. De kandidaat krijgt hierbij op grond van de behaalde eindcijfers vrijstellingen als vermeld in art. E.22. Wanneer dit direct aansluitend aan het examenjaar gebeurt waarin de kandidaat is afgewezen, kan dat alleen middels een zogenoemde uitbestedingsovereenkomst tussen de dagschool het R.O.C.
Dit houdt in dat de leerling formeel op de dagschool blijft ingeschreven, maar dat het onderwijs in zijn geheel wordt verzorgd door de afdeling vavo van het R.O.C. Voor een dergelijke uitbesteding is de instemming nodig van zowel de school als het R.O.C. Nadere informatie hierover is verkrijgbaar bij de schoolleiding of het R.O.C. De duur van deze uitbesteding is maximaal één jaar.

art. E.22 Vrijstellingen vavo-eindexamen theoretische leerweg wegens eerder behaalde resultaten

1. De examenkandidaat die is afgewezen voor het examen vmbo theoretische leerweg, en die dit examen daarna nogmaals aflegt aan het vavo is vrijgesteld van:
  - a. het eindexamen in een vak, indien voor dit vak een eindcijfer 6 of hoger is behaald;
  - b. het profielwerkstuk, indien eerder een profielwerkstuk is gemaakt dat betrekking heeft op een thema uit het profiel van de examenkandidaat, en dat is beoordeeld als «voldoende» of «goed».
2. In aanvulling op de onderdeel a. van het eerste lid is de examenkandidaat eveneens vrijgesteld van het eindexamen in dat vak indien het eindcijfer 5 of 4 is behaald, mits de examenkandidaat voldoet aan de voorwaarden bedoeld in art. E.10.3 om te slagen voor het eindexamen.
3. De in het eerste en tweede lid genoemde vrijstellingen zijn uitsluitend van toepassing indien na het jaar waarin het eindcijfer of de beoordeling is vastgesteld, nog geen tien jaar zijn verstreken.
4. Wanneer een kandidaat meerdere malen examen aan een school voor voortgezet onderwijs heeft afgelegd, kunnen alle betreffende cijferlijsten bij de toepassing van dit artikel worden betrokken. Wel geldt voor elke cijferlijst de in lid 3. genoemde termijn van tien jaar.
5. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld over de toepassing van het eerste lid van dit artikel.
6. Een examenkandidaat voor vmbo die reeds eerder een schoolexamen rekenen vmbo heeft afgelegd, is bij het eindexamen aan het vavo vrijgesteld van het schoolexamen rekenen.

art. E.23 Kopieën van diploma en cijferlijst; Mijn Diploma's

1. De kandidaat heeft een bewaarplicht van zijn (papieren) diploma en cijferlijst.
2. De school mag geen duplicaten van afgegeven diploma's en cijferlijsten verstrekken. Een verklaring van een eerder door de school afgegeven diploma of cijferlijst kan alleen worden afgegeven door DUO.
3. Op de website van DUO kan de betrokkene in 'Mijn Diploma's' zijn diplomagegevens inclusief de vakken en de ervoor behaalde cijfers raadplegen (www.duo.nl/mijndiplomas). Ook kan daarvan een gewaarmerkt digitaal uittreksel worden gemaakt, dat dezelfde waarde heeft als het originele document. Ook is het mogelijk bij DUO daarvan een papieren versie te bestellen.